

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto VIII.

Ljubljana, 5. marca 1936

Štev. 9.

Izhaja vsak štirtek. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 29/1. Poštni predal št. 345. Način Poštno hranilnice v Ljubljani št. 15.383. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo.

Naročnina za štiri leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. — V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. — Naročnina je treba plačati vnaprej. — Za odgovore je priložiti znamke.

Primer za zgled

Prejšnji teden sem na tem mestu govoril o samopomoči, ki se v zadnjem času zatekli k njej hrvatski kmetje pri prodaji svoje živine. Ta primer sem navedel zato, ker je tako značilen.

Danes vam bom govoril o ravno tako značilnem primeru: to bo primer turške republike. Po zgledu raznih drugih držav, ki so začele z načrtnim gospodarstvom, je tudi mlada turška država zasnovala svojo „pja-tiletko“, v pretežni večini gospodarskega značaja. Sadovi tega dela se že danes kažejo in ni dvoma, da bi se marsikatera država, pa tudi posamezniki lahko veliko naučili iz tega primera.

Turška republika je — kakor vam je znano — še mlada. Predsednik turške republike, njen gospodar in kulturni reformator, Kemal Atatürk, je mnogo storil za svojo državo in pod njegovim modrim vodstvom se republika v vsakem oziru dviga od leta do leta in stopa v vrsto kulturnih narodov.

In vendar je pri mladi državi — prav tako kakor v novem gospodinjstvu — težko vse hkrati urediti. Treba je za to mnogo časa, potrpljenja in preudarnosti. In še nečesa je treba. Treba je načrtnega gospodarstva. Znano je, kako je Kemal Atatürk v novi Turčiji uredil šolsko vprašanje in pisavo, kako je zgradil nova moderna šolska poslopja, kako se je lotil ženskega problema in kako je šel do živega premnogim drugim kulturnim in gospodarskim vprašanjem.

Mladi turški abiturienti so na račun turške republike vsako leto odhajali na tuje, največ v Nemčijo; morali so se na tujih univerzah izučiti, da bodo v svoji mladi domovini drugim dobri učitelji. Ravno tako je mlada turška republika vzela v službo mnogo prvovrstnih inozemskih strokovnjakov, učenjakov in znanih kapacitet, da s svojim znanjem pomagajo pri gradnji mlade republike.

Samo gospodarsko neodvisen posameznik, samo gospodarsko neodvisna država moreta misliti na uspeh in napredek. In Turčija ni bila samostojna ne neodvisna, prav tako kakor tudi druge majhne države niso. Zato so tudi napravili petletni načrt za povzdigo gospodarstva. In ker je bilo zasebnega denarja premalo v ta namen, je v tem petletnem načrtu priskočila na pomoč tudi država sama.

Uspehi tega petletnega načrtnega dela v mladi turški državi se že kažejo.

V sorazmerno kratkem času se je Turčija osamosvojila za stran izdelave sladkorja. Prejga je uvažala 60.000 ton v vrednosti 160 milijonov dinarjev. Danes ima 4 moderne tovarne in krije vso domačo potrebo.

Ravno tako se je mlada Turčija postavila na lastne noge v industriji papirja in stekla, v usnjarsstvu in pri cementu. Visnjakom se pred nekaj leti sploh niso pridelovali, zdaj pa lahko z domačim pridelkom pokrijejo svoje potrebe. Tudi staro domače preprogarstvo se je po vojni začelo spet nanovo razvijati: svetovno znane preproge iz Smirne in drugih maloazijskih mest so spet postale dragoceno izvozno blago.

Ko navajam pota in način gospodarstva te mlade in siromašne države, ki se je v tako kratkem času znala osamosvojiti od tujine, moram posebno poudariti, da so Turki vse to ustvarili z lastnimi močmi, smoteno, z veliko živlostjo in občudovanja vredno disciplino.

To je primer, ki bi moral služiti za zgled ne samo državam, ampak tudi vsakemu posamezniku. Primer, ki nam nazorno pove, da se ne smemo zanašati na tujo pomoč, ampak na samega sebe — v prvi vrsti na samega sebe. Zakaj, če smo še tako slabi, si še vedno lahko pomagamo, drugi, celo najboljši prijatelji, nas bodo pa zapustili ravno takrat, ko se bo na našem obzorju prikazal prvi ne-srečonosni oblak.

Haka.

Razgled po svetu

Krvava opereta v Tokiu

Kakšne posledice bi imela zmagovita oficirska revolucija. Boj med dvema svetovoma na Japonskem. — Hitler snubi Francoze. — Abesinska katastrofa na severnem bojišču

Ljubljana, 1. marca.

Pred kakimi 14 dnevi je neki japonski fanatik streljal na starega vseučiliškega profesorja Minoba — zato, ker je učenjak (bela vrana med Japonci) trdil v svojih ustavnopravnih spisih, da japonski cesar ne izvira iz Boga. Japonci so namreč sveto prepričani, da je mikado večvečno božanstvo, profesor Minoba pa vidi v njem le državni organ. In ker je povprečnemu Japoncu cesar edini, najvišji in nedotakljiv simbol domovine, je v njegovih očeh vsakdo veleizdajalec, kdor se upa le v sanjah dvomiti o cesarjevem božjem poreklu.

Morda bo bralcem ob tem uvodu nekoliko lažje razumeti krvave dogodke, ki so se pripetili v japonski prestolnici na pepelnico sredo. Ne morda zaradi tega, ker bi bil cesar njih neposredni vzrok; z omembo gornjega atentata smo hoteli le malo nazorneje predočiti mentaliteto današnje Japonske.

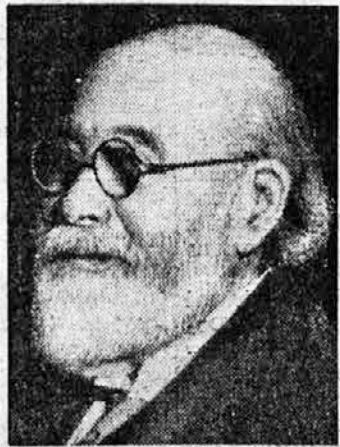
Kaj se je torej zgodilo?

Par dni pred krvavo sredo so imeli na Japonskem volitve. Zmagala je stranka Minseito, zagovornica parlamentarizma in demokracije (beseda „demokracija“ na Japonskem nima tega zvonkega glasu kakor v nekaterih zahodnih in severnih evropskih državah), stranka, ki je podpirala vlado admirala Okade. V manjšini je ostala konservativna stranka Sejukaj, oboževalka nekdanjega japonskega avtoritativnega in fevdalnega sistema, ogorčena nasprotnica vsega, kar diši po Evropi, fanatična propovedovalka brez-kompromisnega nacionalizma in nadvlade japonskega plemena nad vesoljno Azijo. Japonsko vojaštvo, vzgojeno v preziru in mrznju do vsega, kar ni japonsko, in drveč v slepem nacionalizmu čez dru in stru za tistim, kar misli, da je v veličino oboževanega mikada in domovine, je kajpada na strani Sejukaja.

Dosedanja »liberalna« vlada je bila vojaštvu že dolgo trn v peti. (Zanimivo je tole: kjerkoli drugod se vojaščina vlika v politiko, delajo to samo njeni generali; na Japonskem so pa politično »dozorile« nižji častniki, in le-ti vpri-zarjajo na svojo pest pobune in revolucije — kajpada ne brez tihega pristanka svojih višjih.) Posebno stari finančni minister Takahaši se je oficirjem zameril na smrt — ali se mož ni predzrnil pri neki priložnosti javno povedati, da ženejo za-hleve militaristov državo v fi-

nančno katastrofo in da bodo spravile japonsko gospodarstvo na beraško palico?

Toda krivo bi sklepali, kdor bi mislil, da so bili predsednik vlade Okada, finančni minister Takahaši in admiral Saito nacionalno mladni ljudje. Samo japonsko politiko na Kitajskem pogledite! Rekl bi lahko, da ga v Evropi ni nacionalistično šovinističnega režima, ki bi glede ekspanzivnosti in imperializma lahko tekmoval z režimom »li-

One najodličnejši žrtvi oficirske pobune v Tokiu: finančni minister Takahaši in

pravosodni minister admiral Grof Saito

beralne japonske vlade: — ne izvzemši najbrže niti italijanski fašizem niti nemški nacizem. Toda vojaštvu je bilo vse to še zmerom premalo: vojni minister Kavasima se že zdavnaj ni več zadovoljil z Mandžurijo, nego je terjati proste roke za ves Daljnji vzhod. Seveda mu nobena v zgornjih nadstropjih kolikaj zdrava vlada ni mogla te srčne želje izpolniti.

In tako je v eredo počilo. Mladi oficirji so v kratko in malo sklenili spraviti »veleizdajalske«

ministre s poti. Zbrali so svoje čete in lepo odkorakali v ministrsko predsedstvo, na političsko ravnateljstvo in v druga pomembna javna poslopja. Kar jim je prišlo na pot, so pobili, iskali so pa zlasti najvišje glave. Tako je padel med najprvi-mi 82letni finančni minister Takahaši in tudi 78letni admiral Saito je moral svojo nacionalno »mlačnost« poplačati z življenjem. Iskali so kajpada tudi predsednika vlade Okada, pa ga niso našli, ker se jim je skril; a to je šele pozneje prišlo na dan — prve vesti so tudi njega štele med mrtve.

Takšno je bilo herojske drame prvo dejanje. V Tokiu je zavladala panika, a skoraj še huje so se zdrznili v Moskvi, Washingtonu, Londonu — in ne nazadnje na Kitajskem; saj bi bili ti najbližnji japonski krvni sorodniki prva žrtev novega to-kijskega režima.

Toda že drugi dan se je pokazalo, da je dozdevna drama prav za prav komedija. Kje na svetu božjem se je že zgodilo, da bi vojaška oblast, ki ima vso moč v rokah, prosila pešiče-golobradih oficirjev, naj se vdajo, da se jim ne bo nič zgodilo — oficirjev, ki so bili pravkar pobili najuglednejše ministre s predsednikom vlade vred? Nu, ker so jih tako lepo prosili, se častniki kajpada nalašč niso vdali in so še 24 ur »vladali« v vladni palači in na policiji — dokler ni cesar sam zagrozil, da bo poslal topove nadnje, če se pri priči ne vrnejo v vojašnice. Se-le to je zalego.

Tretji dan, ko je bil v mestu spet red in so se duhovi že znatno pomirili, je upornike za-dela »kazens« za greh: odpustili so jih iz vojske. Nekaterim mladim častnikom se je pa ta kazen samim zdel preneznatna za njihovo junaštvo nad neoboroženimi starci: zato so napravili harakiri. Iz komedije se je rodila tragikomedijska.

In da bo zraven še kos groteske, se je ubogi ministrski predsednik Okada, ki so do-tlej o njem vsi mislili, da so ga uporniki pobili, čez tri dni po končani pobuni iznenada pri-kazal živ in zdrav. Skril se je bil v hiši in ga oficirji niso našli...

Danes je kajpada lahko tako pisati. A kaj bi bilo, če bi se bila operetna revolucija posre-čila? Če bi se bili oficirji za stalno preselili iz vojašnice v vladno palačo? Če bi namesto dosedanje »mlačne« vlade zavlada-l fanatični japonski militari-

Moderna palača policijskega ravnateljstva v Tokiu. Njo so revolucionarji prvo zasedli in si v njej uredili svoj glavni stan

zem in bi prej ali slej Sibirija zagorela v plamenu nove rusko-japonske vojne? In za Sibirijo morda še Evropa in Amerika?

Komur je kaj do mira, kdor stoji v morebitnem epopadu med Evropo in Azijo vsaj iz tradicije na strani belopolnega plemena, ta se je oddahnil, ko je prišlo poročilo, da se je to-kijska pobuna izjalovila. A to nas ne sme preslepiti. Na Ja-ponskem je nekaj nezdravega, nezdravega za Japonce same, še bolj pa za njihove sosede. Ne zaradi gospodarske krize in so-cialne stiske; to kalvarijo pre-življa danes bolj ali manj ves svet. Japonska mentaliteta je to,

Ministrski predsednik Okada. O njem so mislili, da so ga revolucionarji ubili, pa se jim je skril

nam Evropecem skoraj nerazumljiva zmes primitivnega starega veka, agresivnega in omejenega srednjeveštva in najnaprednejšega 20. stoletja. Slepi nacionalni fanatizem je to, fanatizem, ki ga v tolikšni potenci ni zmo-žen noben drugi narod na sve-tu. Zu viel des Guten, pravijo Nemci, vzorniki moderne Ja-ponske. Če je dobrega preveč, se izprevrže v škodljivo...

Vojne na Daljnem vzhodu danes še ne bo — če v svoji neprizadetiosti ne štejejo japo-nskega »čiščenja« v kitajskih provincah med vojne pojave... Doživeli bomo pa to vojno neizogibno prej ali slej in z njo nov svetovni požar — če ne bodo Rusija in USA pa Anglija v Tihem oceanu tako močne, da bi tudi morebitno oficirsko vlado v Tokiu minile skomine po rožljanju z orožjem.

Italijani prodirajo

Kaže, da so Abesinci po onem velikem porazu rasa Deste v Somaliji res izgubili samozavest in upanje v uspešno obrambo domovine. Komaj so jim bili Italijani zavzeli Ambo Aradam, že prihaja novo zmagoslavno poročilo maršala Badoglija, da je osvojil nekaj kilometrov juž-neje tudi vrh Ambo Alagi in

da je obkolil vojski rasa Se-juma in rasa Kase. Nekam hitro so začeli Italijani prodirati v primeri z operacijami prvih treh mesecev.

Abesinci polagajo zdaj svoje poslednje nade v cesarja sa-mega; krenil je namreč na čelu nove in še ne utrjene vojske sam na fronto.

Hitler ponuja Francozom roko

Po dolgem obotavljanju je francoska poslanska zbornica vzile koncentričnemu bom-baranju vseh desničarskih strank sprejela pakt z Rusijo. Ali bo ta pakt v današnjih raz-merah Francozom kaj prida ko-ristil, se da debatirati; drži po eni strani le to, da so nemalo vplivali na glasovanje tokijski dogodki (pakt je prodl dan po pobuni v japonski prestolnici), po drugi strani pa to, da so Nemci poparjeni in da si zdaj na vse kriplje prizadevajo, ka-ko bi Francoze pridobili za protirusko težo, dokler je še ras. (Pakt mora namreč spre-jeti še senat; potem šele stopi v veljavo.)

Tako je par dni po glasova-nju v Parizu dal Hitler zelo po-membno izjavo poročevalcu ne-kega pariškega opoldnevnikar. V tej izjavi vnovič ponuja Fran-cozom roko in jih poziva, da naj pozabijo, kar je bilo.

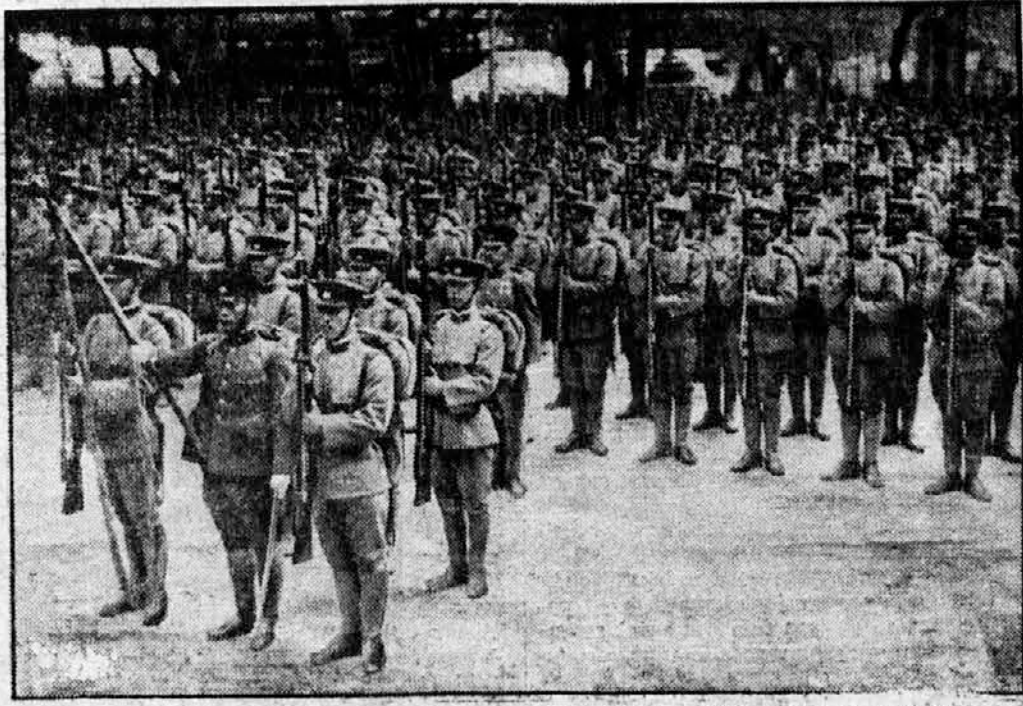
Francosi so nejeverni in pra-vijo, da bi radi videli dejanja, potem šele bi Hitlerju verjeli. Ta dejanja bi bila povratek Nemčije v Zvezo narodov, ome-jeitev oboroževanja in priznanje srednjeevropskih meja.

Hitlerjeva gesta utegne biti preracunana: utegne biti pa tu-di iskrena; po drugi strani pa francoski pogoji niso netehtni. Da jih Hitler ne bo sprejel, ni dvoma. In tako spet ne bomo dočakali sporazuma med dve-ma največjima narodoma v Evropi.

Observer.

Novi nemški poslanik v Parizu, Grof v. Welczek, do zdaj poslanik v Madridu

Carda japonskega cesarja je seveda ostala zvesta svojemu vrhovnemu poveljniku in ustavni vladavini

Deset milijonov din za ljubezenski napitek

Kritičar, če je človek preveč lahkoveren...
...in če ima zdravstveno z blagajno opravlja

(JIT) Pariz, febr.

Sam Bog si ga vidi, kako je postal monsieur Sylvain Henriquez, slovit čarodej in kako je zaslovel, da zna rotiti duhove. Res je, to je priložilo, da je imel v Parizu vse polno pristašev, in da so njegovi sestanki sloveli daleč naokrog. Može, če je monsieur Henriquez res dober hipnotizer, zakaj vsi njegovi privrženci prisegajo na živje in mrtve, da so skrivne v njihovem zmožnosti nadnaravne sile.

O njegovi slavi je slišal tudi poštni uradnik Chaisemartin. Tedaj je nenačadoma poslal svetla zrak v njegovo zagrenjeno srce. Monsieur Chaisemartin je imel namreč hude srčne bolečine. Zelo dno je bil poročen s čedno in življeno ženo, mlado ženo. Pred poroko si je ubogi Chaisemartin seveda obetal nebesa na zemlji. Toda že čez par mesecev je slišal na svojo veliko žalost, da Yvonne zakonske zvestobe ni posebno mar. Medtem ko je vzorni zakonski mož opravljal svojo naporno službo, se je njegova žena sestajala s tujimi gospodji. Kdo drugi bi jo bil kar »na hladno« postavljal, naš ubogi poštni uradnik je bil pa tako zelo zadržan v svojo lepo ženičko, da je rajši pretrpel zasmeh sosedov kakor da bi dal slovo nezvesti družici. Poznal je samo eno željo: spet si mora pridobiti ljubezen svoje oboževane žene.

V tej hudi srčni stiski se je zatekel monsieur Chaisemartin k čarodeju Henriquezu. »Možster« je napeto poslušal uradnikovo izpoved, potlej je pa nagubančil čelo in dejal:

»Težka stvar, mnogo truda bo treba, preden bova Yvonne spravila na pravo pot. Ko sem bil v Indiji v uku, sem se pri nekem medijanu naučil pripravljati ljubezenskega napitka. Ta reč prav gotovo pomaga! Toda razumeli boste: moj čas je dragocen — in ne bi bil vredno truda, da bi zvaril samo eno stekleničko take pijače. Ali napravim res veliko kupčijo, ali vas pa moram pustiti na cedilu...«

Henriquez je zapičil svoj magični pogled v oči pebitega poštnega uradnika.

»Kaj naj storim, možster?« je obupano vprašal Chaisemartin.

»Priskrbite mi denarja, da si uredim tovarno, zakaj sama takrat mi bo prinesla ta pijača res dobiček, vam ubogim zaljublencem pa konist. Seveda bi vzel vas za družabnika — in Yvonne vas bo kakopak spet ljubila...«

Chaisemartin je žalostno odkimal z glavo. »Kje pod božjim solncem naj pa vzame denarja takšno poštetje?«

Toda modri čarodej si je znal pomagati iz zagate. Čemu neki pa sedeti ves božji dan pri poštni blagajni in prešteti milijone?

Vestni uradnik se je kakopak od sile zgrozil.

»Pa menda vendar ne mislite, da bi...«

»Bedeak ste,« je dejal Henriquez. »Ljubezenski napitek bo vendar od sila dobičkonosna. Če pa tedno bo glavica vrgla petkrat toliko dobička. Nu, potlej vrnete denar v blagajno, daste službi slovo, si kupite razkošno vilo v Mentoni in tam boste živeli s svojo Yvonne kakor kralji.«

Takšni pogledi v bodočnost so seveda zaljubljenega uradnika hudo zamikali. Takoj prihodnji dan je poveril manjši znesek, prihodnje dni je pa vse globlje in globlje segal v državno blagajno.

Monsieur Henriquez je zahteval sleherni dan večje zneske. Kakopak, ko je pa za tovarno potreboval velikansko glavico!

»Z izdelovanjem lahko pričnemo šele takrat, ko bo vse pripravljeno,« je pojasnjeval nestrpnemu »družabniku«.

Tako je naš Chaisemartin vsega skupaj poveril s časom cele štiri milijone frankov. Njegov pokrovitelj je medtem živel ko princez na vaji; še na umu mu ni prišlo, da bi zidal tovarno za izdelovanje ljubezenskih napitkov. Nič čudnega torej ni, da je postajal poštni uradnik od dne do dne nestrpnost. Obo tako »predrežen« je postal, da je hotel videti tovarno. Oh, kaj se to je vendar skrivnost!

Naposled je napočil dan, ko je čarodej izročil svojemu »prijatelju« ljubezenski napitek. Zaljubljeni zakonski mož ga je primešal svoji ženi v jedi — in glej! uspeha... ni bilo! Narobe! Yvonne si je poiskala novega ljubčka...

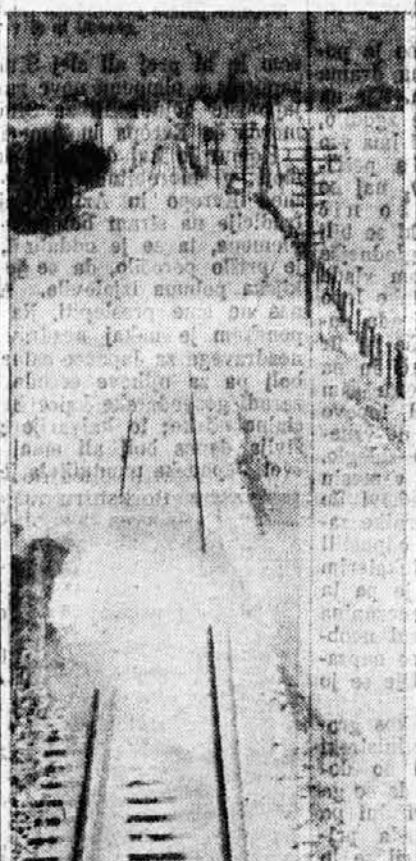
Tedaj je naš Chaisemartin stekel na policijo in peneč se od jezovadil sleparskega čarodeja.

»Zacaral me je, drugače ni mogče,« je jokal opeharjeni defraudant. »Nič več nisem imel svoje volje: moral sem vse storiti, kar mi je Henriquez ukazal.«

In zdaj Parizani radovedno čakajo, kako se bo končal proces zoper čarodeja in zaljubljenega poštarja.

Na planinah

»Samo proč, daleč proč od one dame s štirimi hčerami!«
»Zakaj?«
»Človek božji — ali mar ne poznaš nevarnosti planin?«

Pri nas imamo doletje in toplo vreme, drugje pa mrz in snežen zamele. Tudi na Danskem je zmrzlo, dan padlo silno dosti snega, toliko, da v katerih železniških prog se s snežnimi plugi niso mogli odkidati. Na sliki: pogled na ono izmed prog, ki drže v prestolnici Kjbenhavnu.

Jetnice lastnega moža

Tragedija treh mladih Londončank

(JIT) London, marca

Neko noč, pozno je že bilo, se je vračal neki delavec domov, ko je zdajci zaslišal iz kletnih prostorov vile industrijca Frederica Patricka klice na pomaganje. Tako razločno ji je slišal, da je stopil k večnim vratom in pozvonil. Medtem so obupni klici zamrli v jadrkovanje. Nočni popotnik je moral dolgo čakati, preden so mu odprli, in se takrat ganilo bliž klove kakor veseli. Opozoril je vratarja na klice, ki jih je slišal iz kleti, toda hišni čuvaj ga je osorno zavrnil, češ da se je gotovo zmotil; sicer bo pa za vsake slučaj pogledal v kleti.

Našemu možu pa nekaj ni dalo miru, zato je šel na policijsko stražnico in zadevo prijavil. Koj nato so odšli stražniki proti industrijevi vili. Lastnik se je kakopak upiral, da bi mu kar sredi noči premetavali in stikali po vili, toda ko so mu zagrozili z aretacijo, se je vdal.

In glej! v kleti so našli kaj čudnega stvari! Na tleh sta ležali dve zvezani ženski skoraj nagi — in obe sta bili videti pošteno izstradani.

Policija je ugotovila, da sta obe ženski — zakonski ženi industrijca Patricka, a zgoraj v sobi je imel zaprt še tretjo ženo. Tudi ta je bila njegova jetnica, tudi ta je morala stradati.

Pred dvema letoma se je bil Frederic Patrick prvič poročil. Zakon ni bil kdo ve kako srečen in že nekaj mesecev po poroki je odšel industrijec spet na poročni urad in se v drugo poročil — seveda z drugo dekletom. Tudi to drugo ženo je kmalu zapustil.

Slučajno sta pa obe Patrickovi ženi izvedeli druga za drugo. Domenili sta se in skupaj odšli k dvoženču, da ga užugata. Grozili sta mu celo s policijo. Revicama se kajpada še sanjalo ni, da se je njun dični »sopro« medtem že v tretje poročil. Možakar je bil s svojima prvima ženama zelo prijazen; obljubil jima je, da jima bo dal precejšnjo odkupnino, in ju je zato povabil drugi dan k sebi.

Ko sta drugi dan res prišli, ju je peljal v klet, pripovedujoč jima, da ima v kleti veliko jekleno blagajno. Komaj so pa prišli v klet,

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vsi vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandi, in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Den Haag; Francija: št. 117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ju je napadel in zvezal. Od tistih dob sta bili njegovi jetnici. Ko sta nekoč preglasno klicali na pomaganje, jima je zamašil usta s cunjami in ju tako dolgo pretepala, da sta omedleli. Revici sta poleg lakote morali kar pogosto pretrpeti tudi hude udarce. Šele policija ju je rešila iz pesti nečloveškega bogatina.

Aretaciji se je industrijec kakopak obupno upiral; stražniki so ga morali nasilno vkleniti.

Ne ve se še, ali bo prišel Patrick pred sodnike ali ne; zakaj izvedenci trdijo, da je mož blazen... Bogatinom se dobro godi; če kaj zoper postave zagreše, jih pa za blazne spoznajo...

Brki obvezni za redarje

(XAE) Budimpešta febr.

Šef peštanske policije je odredil, da si noben redar v prestolnici ne sme več briti brkov. Po starem madžarskem običaju morejo samo lepi in bujni brki zbujati v ljudih respekt in spoštovanje. In komu je ugled bolj potreben kakor policistom? Kdor se temu ukazu ne bo pokoril, bo brez usmiljenja letel iz službe.

Neki peštanski list predlaga strogemu policijskemu šefu, naj tiste redarje, ki ne bodo imeli brk, kar imenuje za »tajne policaje«.

Radovedna Londončanka

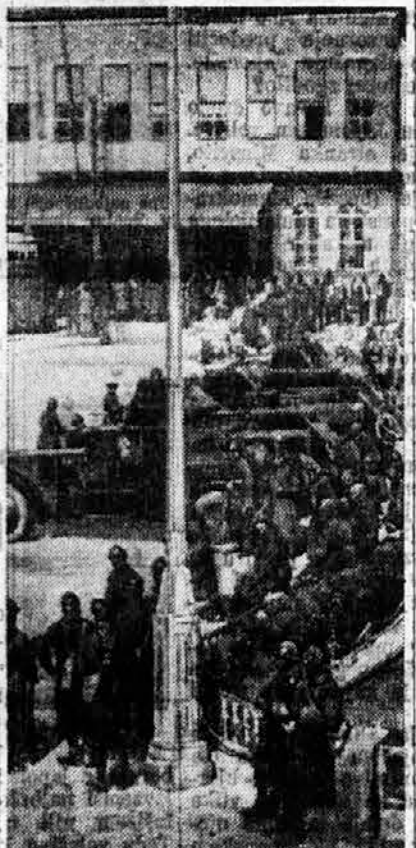
Neka mlada londonska dama pristopi k stražniku in ga vpraša:

»Zakaj pa imate številko na čepici?«
»Da bodo vedeli, kdo sem, če me razbojnik ubijejo.«

»Čemu vam je pa pandrek?«
»Da se obvarujem vsiljivih napadalcev.«

»In zakaj imate ta jermen pod brado?«

»Da se mi usta odpočijejo od tolikih odgovorov na brezglava vprašanja.«

V Siriji imajo že nekaj tednov nemire. Damaški niso zadovoljni s francoski in prirejajo demonstracije proti njim. (Sirija je po svetovni vojni postala francoskim mandatom.) Na sliki: kake maroške konjenice in francoski tankovski oddelki v pripravljenosti na ulici v Damasku.

Zanimivosti z vsega sveta

Najsrečnejši narod so Eskimi, ker se še nikdar niso vojevali. Nekateri eskimski jeziki sploh nimajo besede »vojna«.

Delavci — slavnostni gosti. Največji parnik sveta, angleški velikan »Queen Mary« nastopi aprila poskusno vožnjo na Madeiro; Udeležili se je bodo vsi delavci, ki so kakorkoli pomagali parniku dograditi.

Gospa Voldemaras, žena zaprtega nekdanjega litovskega diktatorja, se poteka za službo otroške vzgojiteljice.

Olježno šolanje bodo na Angleškem podaljšali s 14 na 15 let. Zakon o tem bo stopil v veljavo 1. septembra 1939.

Nočna sodišča. Nekatera večja angleška mesta so uvedla nočno uradovanje sodišč, ker so delavci in uradniki čez dan po večini v službi.

Za atentatorjem Matusko je prišla te dni v zapor tudi njegova teta Johana Matuska, ker je v prepripi s klavirnim razbila glavo svojemu zetu.

Več ko četrt milijarde dolarjev (12 milijard din) so lani porabile Američanke za nego svoje lepote. Na ozemlju Združenih držav imajo zdaj 30.000 lepotnih zavodov.

Ovorne zleze je cepil neki dr. Kassenbeck v Harbinu nekemu 70letnemu starcu, ki se je želel pomladiti, pa ni imel denarja za drage opitje zleze. Operacija je baje dobro uspela.

Praznik 100.000 svetlo praznujejo, te dni v Trivandumi v Indiji. Ta praznik praznujejo samo vsako šesto leto. Verjani hodijo v teh dneh v velikih procesijah okoli cerkve in nosijo v rokah prižgane sveče.

Raj na zemlji imajo na otoku Lorda Haya, 350 kilometrov vzhodno od Avstralijske. Otok meri samo 9 kvadratnih kilometrov in šteje 150 duš. Vsi prebivalci so skupni lastniki otoškega bogastva. Srečnim otočanom ni treba delati več kakor po dve uri na teden.

Čudno kaznujejo umor neke afriške plemena. Morica zapro skup z umorjenčevovo vodo ali sestro in ga tako dolgo ne izpuste, dokler se iz tega »zakona« ne rodi nov otrok.

16 gasilcev je živih zgorelo v gasilnem avtu med Kobo in Osako na Japonskem. Gasilni avto je trčil ob tramvaj s tako silo, da mu je počil rezervoar in se je bencin vnel.

Slika mikada (cesarja), ki jo Japonci obožujejo kot sveto podobo, je ukradel iz šole neki japonski dijak in terjal v grozljivem pismu od šolske uprave 800 jenov (10.000 Din), da bi z njimi odkupil neko gejšo. Denar je sicer dobil, ker se je šola bala sramote, toda kmalu nato so ga izsledili in zaprli.

»Perspeks« se imenuje nova vrsta nezdoljivega stekla, dvakrat lažjega od navadnega stekla. Začeli so ga izdelovati na Angleškem.

Turški kaznjenci ne smejo poljubljati svojih dragih, kadar jih obiščejo v zaporu. Dognali so namreč, da so obiskovalci pri poljubljanju vtihotaplili kaznjencem razna mamila, zlasti opij in kokain.

Rekordno množico slaničev so naložili te dni ob izlivu reke Labe. V Cuxhafnu so samo v enem dnevu naložili 207.000 kil slaničev, prodali so jih pa samo 26.000 kil.

Dve milijardi dobička je imela v dveh letih francoska državna razredna loterija. V tem času je razdelila več ko 8 milijard frankov premij srečnim izžrebancem.

Krsto maršala Piłsudskega mislijo sežgati, ker so razni separji ponujali na prodaj deske, o katerih trde, da so od generalove krste.

Virtuoz

Madžarski napisal

Desider Malonyay

Na neki večerni zabavi so bili zbrani odlični gosje. Domačin je bil povabljen tudi znameniti gošlaka virtuoz Pabla Pállaya, ki se je bil pravkar vrnil z zmagošlavne turneje po Ameriki.

Več gostov je že odšlo v kadilnico; razvil se je živahen pomeket. Neka mladenka z blagim obrazom je ves čas nekam zamaknjeno opazovala umetnika. Mlada dama ni bila kdo ve kakšna lepota, bila je pa zelo prijazna.

Polnoč se je bližala; tedaj je nekdo izmed gostov omenil, da se namerava Palla odreči slavi in se vrniti domov. Nekdo je vprašal umetnika ali je to res, in Palla mu je skromno odgovoril:

»Da, res je!«

Gostje so zmajevali z glavami in ušlali, kakšno škodo bo utrpela umetnost. Nekdo je govoril o slavi.

»Slava!« je dejal gošlaka z grenkim nasmehom.

Potlej se je počasi sprostil, in

kakor da bi bil sam s seboj, je začel prostodušno pripovedovati:

»Bog mi je pripad, da nisem mogel svoje slave nikoli tako od srca uživati, kakor sem si bil to slikal v svoji mladosti — takrat, ko sem se neizrekljivo hrepenel po njej... Ko sem gledal z odra na stotine in na tisoče poslušalcev, ki so mi viharno ploskali, se mi je zdela, da so mi vsi tako tuji, vsi: Francozi, Američani, Nemci, vsi — in zmerom sem moral misliti samo na Matjaža... Jój, ko bi me zdajle Matjaž slišal! Kaj bi le dejal? In zmerom prav zmerom sem si želel, bi si se zdaj želim, da bi me poslušal samo en človek...«

Moj oče je bil trgovec v Füzeserju. Trgoval je z žitom, z volno in z gosjim pulom. Matjaž je bil sedov sin. Mnogokrat sem premišljeval, kaj je neki postal ta Matjaž? In kaj je z našo vasjo? In kaj bi rekli moji rojaki, če bi se zdaj vrnil v domovino?

Tako zelo sem hrepenel po oni vasi, v kateri sem proživel svojo mladost, in si želel, da bi me tudi taja slavila. Šele potlej sem si domišljaj, bi bila moja slava popolna. Nu, ko sem se vrnil s turneje po Ameriki, sem se odpeljal naravnost domov. Z železniške postaje Gyoma

bi se bil moral z vozom odpeljati v Füzeser. Tedaj sem na sejm v Gyoni zagledal Matjaža, svojega nekdanjega prijatelja. Pri priči sem ga spoznal:

»Matjaž! Jaz sem! Ali me ne poznate več?«

Nezaujeto in hlapčevsko hkratu me je pogledal, in nisem se ga upal objeti.

»Jaz sem, Palla...«

Ni se mogel prav spomniti. Pošteno obočen sem postal.

»Trgovčev sin...«

Potem je priklinal. Torej si prišel domov?

Nič drugega me ni vprašal. Naprosil sem ga, naj me s svojim vozom odpelje v Füzeser.

»Rad bi si ogledal hišo, v kateri sem se rodil!«

»Peter Bacsko jo je kupil! gostilno ima,« je suho rekel Matjaž.

In na pokopališče bi rad šel, na grob svojih staršev.

»Prav!« je dejal Matjaž, »kar prisedi, vzamem te s seboj.«

Matjaž je imel dva iskra konjiča, ponosen je bil, ko sem ju pohvalil. Potem sem mu začel s pravim otroškim veseljem pripovedovati:

»Prav iz Amerike prihajam, Matjaž!«

Pogledal me je:

»Kaj si pa tam počel?«

»Na gošni sem sviral.«

»Koliko so ti pa plačali?«

»Mnogo milijonov!«

Udaril je po konjih in nič več me ni vprašal. Razumel sem: ni mi verjel. Tudi vsi drugi vašani so se mi zdeli nekam tuji. Šel sem na pokopališče. Nihče ni bil okoli groba mojih staršev.

Zvečer sem sedel v gostilni. Gošlinskih saba je bila nekoč očetova trgovina. Peter Bacsko se je nekam obregaval.

Moj najstarejši sin je mlinar, mlajši je tam v točilnici! Še nobeden ni bil v Ameriki, Bogu bodi zahvaljeno! Hiša jima bo ostala!

Mežnar je pa surovo dejal:

»Svojega ubogega očeta ste spravili v grob. Premnogokrat mi je potožil...«

Kakor da bi mi bil kdo bodalo zasadi v srce! Ves svet me je slavil, le ti preprosti ljudje se skoraj govoriti niso hoteli z menoj.

Takrat je pa nekdo zavpil skozi vrata:

»Knez prihaja!«

In res je prišel knez z dadaškega gradu. Izvedel je bil, da sem v vasi, zato me je osebno poiskal, da me povabi na grad.

»Knez!... Tako so šušljali drug drugemu. Knez sam je prišel ponj... Po kramarjevem sina...«

Kako prijazno, kako suženjsko so se mi tedaj približevali stari znanci! Mežnar mi je odnesel kovček na voz. Bacsko mi je pa ponudil roko, da sem laže splezal na sedež.

In vendar so imeli prej prav, ne zdaj...

Drugi dan se mi je vsa vas klanjala. Ko sem srečal Matjaža, je zbežal. Na stotine jih je bilo, ki so me spet občudovali, in spet sem se kopal v slavi. Ni mi dal Füzeser pečata slave, knez je bil tisti, ki me je obdal z njo. Nazadnje je pa prav vseeno: Füzeser, Amerika ali pa ves svet... Dejal sem že: po enem samem človeku hrepenim — nočem biti več last vsega sveta. Nekoga iščem, ki bi šel z menoj... domov... v Füzeser...«

Območnil je.

Tedaj je stopila predenj ona deklica z blagim obrazom in mu brez besede ponudila roko. Kakor da bi hotela reči: »Jaz pojdem s teboj.«

Umetnik ji je nemo poljubil roko.

Od tistih dob ni nihče več slišal o goslaškem virtuozu.

KRATKE ZGODBE Z VSEH VETROV

Ali se bo Edvard VIII. oženil z Američanko?

(Zo) Detroit, febr.

V »Detroit-Timesu« beremo: Ali se bo angleški kralj Edvard VIII. oženil s katero Američanko, v čast in slavo britanskega imperija? Stvar ni tako izključena, kakor se zdi. Pozabiti ne smemo, da se smejo angleški kralji oženiti tudi z navadnimi smrtnicami. Imperij ne more pričakovati nobene posebne koristi, če se Edvard VIII. oženi s to ali oboje evropsko princeso. Če bi si pa izbral za ženo katero dekle iz dominionov ali pa kakšno blagorodno Američanko — to pa še ne pomeni, da bi morala biti milijarderka — bi ustvaril novo zvezo med angleško govorečima narodom.

A katera naj bi bila ameriška dekleta, ki bi se mogla potezati za tolikšno čast? Imenujmo jih kar po vrsti: miss Constance Morrow, hči pokojnega senatorja Dwighta Morrowa in sestra Lindberghove žene; potem Adelaida Prentice, vnukinja milijarderja Johna Rockefellerja, ki se je posvetila medicini, samo zato, »da bo človeštvu kaj koristila«; dalje Luiza Morgan, vnukinja znanega bančnika J. P. Morgana; Virginia French, svakinja Johna Jacoba Astorja III., in — najlepša med vsemi — Andrey Phipps.

Črvi v očeh

(YK) Praga, febr.

Pred kratkim so pripeljali v bolnišnico v Žilini iznenada oslepelega dečka. Zdravnik je odkril za roženico v njegovem očesu nekega črva in mu ga je z operacijo odstranil. Črv je bil dolg 1½ cm, v premeru je imel pa 1 mm; zdravnik ga je poslal praškemu univerzitetnemu laboratoriju. (O tem smo že v »Druž. tedniku« pred kratkim pisali, Op. ured.)

Zdaj je prof. dr. Komarek ugotovil, da je črv ličinka neke muhe, ki živi na južnem robu pušave Gobi v Aziji in leže svoje ličinke najrajši v človeško telo. Ker pa ličinka potrebuje zraka, se rada prisesa na očesno roženico.

V Turkestanu in drugod v Aziji je očesni črv precej nevaren. V Evropi so ga doslej zasledili le v šestih primerih. Zadnje čase so ga opazili na Slovaškem kar trikrat; sodej, da je zaradi mile zime zaslo nekaj teh muh celo k nam. Ondas so pripeljali v žilinsko bolnišnico nekega delavca, ki je tudi imel črva v očesu. Vbrizgali so mu v oko atropin — ko so ga hoteli drugi dan operirati, črva ni bilo več v očesu, ostala je le majhna brazgotina. Bolečine so ponehale in delavec spet normalno vidil: očividno je črva atropin ugnobil. (»Prager Tagblatt«)

Rudarjeva kariera

(XU) Berlin, jan.

Zgodil se, da postane navaden delavec minister ali celo predsednik vlade; da bi navaden delavec dosegel doktorsko čast — to pa že ni kar si bodi.

Gütterl je bil delavec v nekem premogovniku v Posaarju. Od svojega 16. leta je bil zaposlen pri dvigalnici, ki je prenašala izkopani premog iz rudnika na površje. Pozneje je moral nadzirati zrak v rudniku, da se ne bi zgodila nesreča. Ko je tako hodil z rudarsko svetilko po rudniku, je čisto nalletel na kamenje, ki ga je nenavadno zanimalo.

To kamenje nenavadnih oblik je začel zbirati. V nekaj letih je Gütterl zbral 7000 kosov najrazličnejšega kamenja. Na vsak kamen je prilepil listek in zapisal nanj svoje pripombe.

Ves svoj težko prisluženi denar je izdajal za geološke knjige. Vse kar je novega izšlo, je moral prebrati.

Tako je prišel Gütterl do nenavadnega odkritja. Najbolj se je namreč zanimal za tisto kamenje, ki ga je srečal v največji globini. To kamenje je bilo tudi geološkim strokovnjakom bolj ali manj neznano.

Na njegova odkritja je postala pozorna geološka znanost. Ko je imelo »Geološko društvo« svoj letni občni zbor, je prišel tudi Gütterl.

In mladi rudar je dokazal geologom, da je za vsako vrsto premoga karakteristično rastlinstvo, iz katerega je tisti kos premoga nastal. Tako lahko pri vsakem kosu premoga doženemo njegov izvir.

Spričo tako tehtnih dognanj si učenjaki niso mogli kaj, da ne bi

preprostu rudarju čestitali od srca. Zakaj Gütterl je bil odkril to, kar je znanost že dolgo zaman iskala.

Dasi je bil marljivi delavec v rudniku vedno prezaposlen, je vendarle utegnil napisati še 13 obširnih študij o svojih raziskavah. Frankfurtska univerza je temu mlademu, nešolanemu rudarju podelila naslov častnega doktorja geologije. Tako je Gütterl najbrže edini rudar na svetu, ki je postal častni doktor.

Seveda je dr. Gütterl takoj pustil svojo rudarsko službo; postal je varuh rudarskega muzeja v Saarbrücknu.

Korejski poročni klobuk

Nevesti s Koreje bržčas nihče ne zavida. Gostija traja tri dni in ves ta čas — morda s kakšnim majhnim odmorom vmes — mora nevesta molče in nepremično sedeti na vzvišenem prostoru in upirati sramežljivo oči v tla. Na glavo ima poveznjen poročni klobuk, strašilo, ki tehta kakšnih 10 kil in mu je premer kakšnih 40 do 50 cm. Ženin ne sme biti na gostiji, temveč mora stati na najvišjem hribu v deželi in mora moliti za blagor svoje družine.

Pisanje na Kitajskem in Japonskem

Preden zna Kitajec dostojno pisati, se mora naučiti 4.200 do 4.600 pismenk, in med njimi je marsikatera sestavljena iz 30 do 40 črt in vijug. Tako učenje je seveda prav dolgočasno, in mali Kitajčki niso menda nič kaj veseli, ko jim v šoli vtepajo tolikšno učenost v glave. Pred 500 leti je bilo pisanje seveda še bolj zamotano, zakaj takrat je kitajska pisava štele 40.000 pismenk.

Tudi na Japonskem je pisanje težak predmet. V 12 knjigah so natisnjene vse pismenke, in mali Japončki morajo vsako šolsko leto »požreči« po dve knjigi. Japonci in Kitajci pišejo od zgoraj navzdol, kakor mi, samo ne z leve proti desni, temveč z desne proti levi.

Arterioskleroza

Poapnenje žil se imenuje pojav, ko pričenejo izrabljene krvne žile postajati trde, krhke in neelastične. Tako se mora srce vedno bolj napenjati, da zamore kri pogonjati skozi žile. Vselej tega se poveča tudi krvni tlak. Če je proces že toliko napredoval, lahko krhke žile (arterije) tudi počijo. Ta pojav se imenuje kap.

Vzroki poapnenja žil so različni: slaba sestava krvi, motnje v prebavi, zaprtje, prekomerno uživanje alkohola, zastrupljenje krvi vsled sečne kisline. Vsopredni pojavi so: omotica, srčna slabost, utrujenost, otrpnenje rok in nog, glavobol in motnje pri hoji.

Paziti je na lahko in redno čiščenje, kar se doseže z dnevnim pitjem 1—2 skodelic Planinka čaja, ki urejuje čiščenje.

Priporočila se lahko hrana. Omejiti pa se je kar največ v uživanju alkohola in kajenja. Potrebno se je mnogo gibati na svežem zraku in kopati se.

Reg. S. 529/36

Idealno dekle

(Po) Berlin, febr.

V »Arbeitsmannu« beremo: »V novi Nemčiji mora idealno dekle imeti: široke kolke, velika in čvrsta stopala, energične roke in lase do gležnjev; nositi mora perilo iz belega platna, odpovedati se mora za zmerom sminkanju in mora biti kar najbolj podobna mladim Spartankam, ki so bile takisto severnjaškega plemena.«

Blažena vas

(XN) Newyork, febr.

Če je to res, da so najšrečnejši tisti kraji, ki nimajo zgodovine in ne poznajo istorij, potem gre prvenstvo kar se sree tiče, prav gotovo stotini ljudi z Belolesnega otoka v okrožju Macminnacu, tam kjer se zlivata Michigansko in Huronsko jezero (USA).

Na tem srečnem otoku niso namreč vse lanske leto zabeležili niti enega poroda, niti enega smrtnega primera, nobene poroke, pa tudi ločitve ne. Dalje se niso imeli pritoževati nad nobeno nesrečo, ne nad požarom ne nad še tako nedolžnim hudodelstvom.

Še sreča, da v tem srednjem kraju kdaj... dežuje. Drugače bi se nam vsililo vprašanje, o čem neki govorijo ti srečni prebivalci z dolgočasnega Belolesnega otoka... (»Journals«)

Kamenita sekira — zbarski instrument

(Qi*) Sydney, jan.

Pred nekaj tedni je antropolog W. Thorpe poročal učenim gospodom avstralske družbe za napredek znanosti o nenavadno zanimivem običaju:

Neko plemo v Srednji Avstraliji še današnji dan uporablja kamenito sekiro namesto jeklenih klešč za dretje zob. Tako velevažno operacijo opravi zmerom izvežban padar. Ubožca, ki mu dere zob, drže najbližnji sorodniki za noge, roke in glavo, vsi daljnji sorodniki pa stoje v krogu in oglašujejo pojo narodne pesmi, zakaj stara vraža pravi, da bolnik tako laže prebije operacijo in ga dalje časa zob ne boli.

Služajnostna odkritja

(XLe) London, jan.

Iznajdbe in izumi niso vedno plod naporenega raziskovanja in težkega dela. Mnoge iznajdbe so nastale čisto slučajno, dostikrat kot posledica otroške radovednosti, mnogokrat pa tudi iz gole zmote.

Kako lahko tudi otroci postanejo pomembni iznajditelji, nam priča tako imenovani »Bessemerjev postopek« v jeklovni industriji. Ta postopek je najvažnejša osnova današnje moderne industrije jekla. Izum je nastal slučajno, izumitelj postopka je otrok, deček.

Mister Bessemer, angleški tovarnar jekla, je vodil nekoč svojega sina po tovarniških delavnicah in mu razkazoval razne stroje. Pripo-

Ali je to danes še potrebno?

Obolenja zob so skoraj vedno posledica neredne in nezadostne zobne nege. Le ako se z zob redno odstranijo ostanki jedil in iz teh se tvoreče bolezenske kali, ostanejo zobje zdravi in lepi.

Čistite torej svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. Bla-

pena tega specialnega ustnega mila temeljito očisti zobe. Izredno fina sestavina polira zobno sklenino prizanesljivo in bleščeče belo. Neštetokrat preizkušeni sulforicinoleat, ki ga vsebuje v naši državi edino Sargov Kalodont, odpravi in prepreči zobni kamen, ki je vzrok tolikih velikih zobnih bolečin.

Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

vedoval mu je o težkem in utrudljivem delu, ki ga morajo opravljati delavci. Med temi težkočami je omembe vredna zlasti ta, da morajo delavci taljenemu železu dodajati določeno množino oglja (količina oglja se spozna zgolj po barvi plamena).

Mladi Bessemer je nekaj časa z zanimanjem opazoval veliko peč za taljenje železa, potem je pa vprašal očeta:

»Ali ne bi mogli ogenj ugasiti, potem pa dodati toliko oglja, kolikor ga je pač treba?«

Česar tehniki in učenjaki niso našli, je našel otrok. Mali dečko je prišel na domislek, ki spada med zelo važna odkritja na polju metalurgije.

Tudi pivniki so odkrili slučajno. V papirni tovarni v Borkshiru na Angleškem je neki delavec pozabil dodati kleja večji množini še ne izgotovljenega papirja. Papir zato za pisanje ni bil za rabo. Lastnik tovarne — varčen človek — pa tega papirja ni maral vreči med odpadke, nego je sklenil pisati nanj svoje opazke. Ko je nekega dne pisal po njem s črnilom, je opazil, da papir imenitno pije črnilo.

Tovarnar je takoj objavil po angleških listih novico o papirju, ki vpija in suši črnilo. Pesek in pepel, ki so z njim dotlej sušili črnilo, sta prišla iz prometa.

Tovarnarjevo sporočilo je bilo senzacija za ves svet. Izumitelj je čez noč spremenil svojo delavnico v tovarno pivnikov in tako rekoč čez noč je tudi obogatel.

Kitajski kvartopirci v verigah

(HI*) Šangaj, febr.

Na Kitajskem je skoraj sleherni človek strasten kvartopirec. Zato si je vlada izmislila načrt, kako bi ljudi odvabila te hude strasti: zakaj znano je, da se po kitajskih igralnicah gode kar čudne reči, ki zvečine niso v skladu s poštenostjo.

Zato je dobila policija ukaz, da pretakne vse igralnice in polovi vse kvartopirce in lastnike razvpitih igralnic. Kazen, ki so jo revežem prisodili, se zdi kar staro-veška: obsojenci so morali z verigami priklenjeni drug na drugega korakati v najhujšem snežnem metežu po mestu. Sleherni izmed njih je imel na prsih pripeto deščico s svojim imenom, naslovom in kratkim opisom svoje pregrehe.

Lastniki igralnic so pa morali nositi na palice pribite lepake z enakimi napisli. Ta čudna procesija je bila na obeh straneh obdana s stražniki. Pred vsako igralnico so se grešniki ustavili in obsojenci so morali glasno in slavnostno obljubiti, da se bodo svoje strasti odvadili.

Taki pohodi so se vršili tri dni zapored, naposled so pa grešnike razvrstili še ob dolgem zidu, da si jih je občinstvo lahko ogledalo.

Odondod so jih odpeljali v zapore. Pravi, da je ta trda kazen že marsikoga izučila, in da so igralnice tako rekoč že izumrle.

Srednjeveško

(VP) Šangaj, febr.

Semkaj je prispel neki potnik iz Tibeta in povedal, da razsaja med prebivalstvom nekega tibetskega plemena huda epidemija gobavosti. Ljudje se tako boje te strašne bolezni, da uganjajo pravcata zverinstva nad gobavci, samo da bi se obvarovali bolezni: gobavce mečejo žive v globoke jame in jih takoj zasujejo s prstjo.

Pri Tibetčanih je v navadi, da bogatine po smrti slovesno sežgo. Bogate gobavce pa zdaj kar žive položijo na grmado. Okoli sto nesrečnežev so že sežgali na ta nečloveški način. (»Jours«)

Rečna voda namesto črnila

Alžir ima reko, ki vsebuje črnilo. Samo pero namočiš vanjo, pa že lahko pišeš. Kakopak to črnilo še zdavnaj ni umetnemu enako, pisati se pa vendar dá z njim.

Čudež? O, ne; stvar je prav preprosta. Reka vsebuje mnogo galusove kisline, vanjo se pa steka druga, ki ima mnogo železa. Železo in galusova kislina sta pa glavni sestavini umetnega črnila.

Nezaslišana osveta

(XN) Pešta, febr.

Mlada madžarska služkinja, ki jo je te dni obsodilo debreczinsko sodišče, bi bila vredna biti Kitajka, tako rafinirane krvočelnosti je zmožna, kadar je prime maščevalnost.

Julija Balga je ime tej mladi Madžarki, obtoženi, da je ukradla svojih gospe... umetno zobovje.

Zakaj? »Zato, ker se nisem pri njej nikdar do siteda najedla. Hotela sem ji pokazati, kako človeku lakota dobro dé...«

Oko za oko, »zob« za zob, pravi pregovor. To pot je veljal dobesedno.

Ali bomo letos videli smuške skoke čez 100 m?

V Planici bodo letos spet velike skakalne tekme. Udeležili se jih bodo najboljši skakalci sveta. Skakalnico so letos docela preuredili in podaljšali, tako da bodo na njej možni skoki do 120 m. Prireditelji računajo, da bo pri tekmah najmanj 20.000 gledalcev. Čeprav so lani vpriporili hudo gonjo proti Planici, ji vendar nihče ni mogel odreči nečesa: da je najvarnejša med velikimi skakalnicami. Med lanskimi 41 skoki z več ko 85 metri se je samo eden končal s padcem. Skoraj gotovo bo tudi letos dala Planica nov svetovni rekord.

Prva javno televizijsko telefonsko govorilnica so jo dne odprli v Berlinu. Iz nje bodo Berlinčani lahko govorili z Leipzgom in bosta telefonista v obeh mestih drug drugega ne samo silala, nego tudi videla. Triminutni razgovor bo stal tri marke ali v našem denarju okoli 50 Din. (12 Berlina v Leipzig je okoli 150 km.)

Na ljubljanskem trgu

Prvi koraki bodoče gospodnje. — Kura, ki znese 4 jajca na dan. — Drage ciklame

V teh pustih deževnih dneh pač ni nič čudnega, če postane tudi človeku v beli Ljubljani na moč dolgočasno. Tako sem si včeraj v pisarni izprosil dva uri dopusta in pregovorila našo gospodnjo, da me je vzela s seboj na trg. Mlademu dekletu nič ne škodi, če si včasih malo natančneje ogleda to nakupovanje po trgih. Pozneje, recimo, bi hotela postati »dobra gospodinja«, zato bom še večkrat vzela gospodnjino košarico in šla namesto nje na trg — eh, saj veste, kako se godi takimle mladim neizkušenim gospodinjam.

S prijazno gospo sva se torej apotili ob 9. uri na trg. Spotoma mi je pripovedovala o cenah razne zelenjave, krompirja, sadja itd. O, koliko vsega! Ves trg je zelen! Solata, pesa, redkvice, motovilec, radič, zelje, repa, jabolka — vsega na prebitek. Gospodinja in služkinje so se prerivale od stojnice do stojnice; gledale so, prečenjevale, pretehtavale in kupovale.

»Kaj za vas, gospa?« je vpilo od vseh strani.

Moja gospodinja, mlada, a dokaj izkušena dama, se je ustavila gotovo pri kakih šestih prodajalkah, preden se je odločila za nakup. Meni je bilo že kar nerodno. Postajala sem nestrpna. Gospodinja je v svoji ostrovidnosti ugotovila, da ne bom nikoli dobra gospodinja.

»Vidite, gospodična, treba je pogledati na petih, osmih, desetih mestih, potem pridete lahko spet do prve prodajalke in se odločite za tisto blago, ki ima isto ceno kakor povsod, samo da je kvalitetno boljše. Ne, ne, nikoli ne boste dobra gospodinja!« je ponovila že drugič.

Nakupila je krompirja, rdeče pese, motovila in še nekaj zelenjave za juho.

»No, zdaj sva pa gotovi! Zdaj lahko greva!« je rekla. Meni se pa ni še nič kaj dalo iti domov. To nakupovanje me je začelo na moč zabavati. Oprostila sem se pri gospodnji, češ da moram pogledati še nekatere stvari, da se moram, nu da, da se moram vaditi za bodočo »dobro gospodnjo«. Začela sem se sprehajati med stojnicami. Skoraj vsaka prodajalka, ki sem se ji približala, mi je zaklicala:

»Kaj za vas, gospa?«

Šla sem dalje, ker nisem imela namena kupovati. Zadržala me je samo ena ženska, ki mi je zadala malo čudno vprašanje:

»Kaka glava nujca?«

Ne boste mi zamerili, če vam povem, da sem bila prvokrat na trgu in da res nisem vedela, kakšno glavo je imela ženska na prodaj. Ko sem pristopila, je mlada prodajalka vzela v roko veliko zeljnato glavo in ponujala:

»Kupite glavo, kupite, gospa; tako poceni glave ne boste dobili nikjer!« Pregledovala in pretehtavala sem jo, kakor da bi te stvari res Bog vedl kaj umela.

»Samo tri dinarje,« je rekla. Meni se je pa zdelo le preveč, vendar mi je bilo nerodno oditi. »Ne, danes zelja ne bom kupovala, za danes mi dajte samo onole repo.« (Da veste: z repo mi ni treba nič gospodinjiti; repo rada jem s soljo in kruhom.)

»Za koliko pa sme biti repe?« je vprašala.

»Eno samo imam za danes dovolj! Nekaj mi je še od onega dne ostalo.«

Hotela sem še nekaj dodati, pa mi je kar presekala besedo, češ, da dobre gospodnje kupujejo vedno

le za sproti, ker baje ni dobro, če take stvari predolgo doma leže.

Vzela sem repo in plačala »kronco.«

»Jajčka, čisto sveža, še topla!« je vpila neka ženska. Videla sem mlado dekle z aktovko v rokah, ki je pristopilo, vzelo jajce v roko in razočarano dejalo:

»E, saj so mrzla!«

Ženska pa kar ni hotela popustiti.

»Danes jih je znesla kura! Otroci mi jih je prinesel še vroča!«

Kazalo je, da se bo kupčija razdrla, očitno samo zato, ker jajčka niso bila več topla. Saj se meni, kot bodoči »gospodnji«, zdi čisto prav, da je človek previden — ko pa včasih tudi izkušena gospodinja nasede! Pristopila sem še jaz in začela prav strokovnjaško pregledovati jajca.

»Pravite, da so danes znesena?« sem vprašala.

»Seveda, današnja so! Morala bi biti vsaj še topla, a danes je tudi zunaj mrzlo.«

»Koliko pa imate kur?« bi bila rada vedela.

»O, eno samo kuro imam, toa te ne bi dala za deset drugih. Veste, moja kura znese štiri jajca dan!«

Taka debela laž me je pa res kar pogrela.

»Ali bi me radi potegnili, kakor ste ono pred mano? Pa niste na pravo prišli! Bežite no, štiri jajca na dan! Saj se vendar ukvarjate z gospodinjstvom! Ne, mene že ne boste!«

Niti po ceni nisem vprašala. Sem bila na drugi strani.

Pred Vodnikovim spomenikom sem se spet ustavila. Glej, tu so pa rože! Hitro sem pogledala, koliko še imam »drobnega«. (Jurija se mi je zdelo le škoda menjati...) Ciklame! Te cvetlice imam rada! »Koliko stanejo?« sem vprašala.

»Deset dinarčkov.«

»Tudi če sem resen kupec?« sem vprašala in ogledovala ciklame. Dva velika rdeča cveta in en popek je imel.

»No, pa naj bo šest dinarjev — za vas,« je rekel mož.

»No, naj bo pet,« sem odgovorila. Plačala in vzela lonček z rožo.

Hitela sem domov. Zavedala sem se, kako poceni sem kupila, in zdaj sem hotela podžgati gospodnji, ki me je malo prej tako v nič devala. Kar pri vratih sem zaklicala:

»Glejte, ciklame! Kaj rečete, koliko stane?«

»Lep je,« je menila gospodinja. »Nu, kake tri dinarje ste že dali zanj.«

Meni je kar sapa zastala. Ni zlo-mek: dva cveta, en popek, da listov niti ne štejem — in to naj stane piškave tri dinarje...

»Nu, nu, kaj me pa tako začudeno gledate? Ne bo, ne bo, rečem vam, nikoli ne bo iz vas gospodinja...«

Vera

Čudaški skopuh

(EI*) Genova, febr.

Nedavno je v ligurski občini Cabella umrl dragotinar Zino Giacomo. Ukvarjal se je s prodajo dragotin, pa tudi denar je posojal in menjaval, kadar je naneslo.

Ker je imel mnogo prijateljev in sorodnikov v Ameriki, je njegova trgovina kmalu vzcvetela in premoženje mu je lepo naraslo. Čudak je tako ljubil dragotine in denar, da se je venomer bal za svoje dragocenosti. Dejal si je, da je pač najbolj pametno, če jih nekam skrije ali zakopje. In tako je tudi storil. Seveda živ krst ni vedel, kje skriva starec svoje zlato, zato ni čudno, da so morali njegovi dediči po njegovi smrti razvozlati kaj trdo zastavico.

Dolgo so ugaibali, dokler ni naposled neki pokojnikov bratranec predlagal, naj vendar preiščejo stene in zidovje. Nu, sreča jim je bila mila! Našli so majhno skrivališče, kjer je čudaški starec spravil srebne in zlate kovance. Celo nekaj nakita in dragih kamnov so našli. Kmalu nato so izsledili še drugo skrivališče v studencu, takoj naslednji dan pa še tretje pod stopniščem. Dedič si zadovoljno manejo roke in se smejejo staremu skopuhu, ki je vse svoje življenje stiskal in skopalil — zanje...

Zgodbe male tavnice

3. nadaljevanje

»Da,« sem rekla, »da! In prav mnogo sreče.«

Hlastno sem vstala in odhitela v svojo sobo. Odprla sem omaro, si posadila klobuk na glavo in si ognila plašč. Odšla sem iz hiše, počakala na križišču, dokler ni prometni redar z roko pomignil, da grem lahko čez cesto, obstala na drugi strani pred neko izložbo, ne vedoč kaj gledam, in šla nato dalje, venomer dalje. Dolgo sem tako hodila, ko sem zljajci obstala, se zamislila, kje sem prav za prav, in krenila nato proti domu.

»Za božjo voljo, kaj ti pa je, Kuši?« me je s skrbjo sprejela teta.

»Nič,« sem rekla, »res nič!«

Sedla sem za pogrnjeno mizo, pomejala čaj, segla po vilicah in nožu in z njima bezala po krožniku. Potlej sem vstala, šla v svojo sobo, se vrgla na posteljo in začela tuliti, da bi se me bil kamen usmili.

Vso noč so me stresali krči od joka. Stara dobra teta je sedela zraven mene, me gladila po lasih, ne da bi mi mogla pomagati, zakaj prvo globoko srčno rano ozdravi le čas.

5

Avellonov »košček kruha«

V pisarno se nisem več vrnila. Nekaj dni nato je šla teta Mina tja in povedala, da me nič več ne bo. A takrat sem že sedela v vlaku proti Italiji, na vožnji v negotovo bodočnost.

»Če ti le ne bo preveč hudo,« mi je rekla teta pred odhodom. »Domovina je domovina, in v tujini je kamenje še trše!« Čeprav s težkim srcem, me je le pustila na pot, ko je pa videla, da je zame najboljša, če bom kar moči daleč od kraja, kjer sem doživela svoje prvo srčno gorje.

Neka moja prijateljica je že dalje časa živela v Italiji. Bila je pri neki družini za otroško vzgojiteljico in se ni imela kaj pritoževati. V vsakem pismu me je prosila, naj jo vendar kdaj obiščem. In zdaj sem se res namenila k njej.

Moj cilj je bil Milan. In tam sem imela doživeti kaj čudne in nevarne reči, kakor bo pokazala bodočnost. Toda takšnih stvari ne morem vnaprej človek vedeti, drugače ne bi bilo življenje niti pol tako zanimivo kakor je.

Začelo se je že kar z znanjem v vlaku. Direktni vlak je vozil čez Švico. In na neki švicarski postaji se je zgodilo, da je stopil v moj oddelek signor Avellone, moj bodoči in med vsemi čudnimi pač najčudnejši šef.

Bil je tršate postave, pa vendar zelo gibčen; kakih štirideset let mu je bilo. Razen palca so vsi njegovi prsti premogli vsaj po en prstan. Sedel je zraven mene in me je kmalu počastil z ogovorom, in sicer v najkomičnejši nemščini, ki sem jo kdaj slišala. Pozneje sem izvedela, da je prav za prav Jutrovec, v Italiji se je dal le nacionalizirati in poitalijančiti svoje ime. O tem pa ni rad govoril, saj je znano, da Jutrovec ne uživa baš najboljšega slovesa. Povedati moram pa že kar kaj, da nisem nemara padla v roke kakšnemu trgovcu z dekleti, kakor pravijo, da se tu pa tam dogodi v napetih romanih. Signor Avellone je trgoval samo z znankami.

Začel je torej zelo živahen razgovor z menoj, čeprav sem morala smisel njegovih besed le ugibati. Toda zvedela sem vsaj to, da je trgovec z znankami in da se vrača s kupčijskega potovanja v Milan. Dejal je, da mora zdaj dvakrat toliko delati kakor prej, da nadomesti veliko izgubo, ki se mu je pripetila. Pred nekaj tedni mu je bil namreč nekdo ukradel v

vlaku kovčeg z dragoceno zbirko pisemskih znank, škodo pa mora sam trpeti, ker ni dal zbirke zavarovati.

»Sa sabavo peljete na Milano?« me je vprašal.

»Za zabavo ravno ne,« sem odgovorila. »Poiskati si bom morala kakšno službo.«

»Ak, to dobro,« je menil in začel mahoma tako živo razmišljati, da sem skoraj slišala njegove misli.

»Ali imate kakšne svoje, in zakaj se peljete ravno v Italijo?« je vprašal v svoji obupni nemščini. »Ali ste bolni na pljučih?«

Komično vprašanje! Še nikoli nisem slišala, da bi se na pljučih bolni ljudje hodili v Milan zdraviti. Le kaj naj čudaku odgovorim? Nevljudna nisem marala biti, po drugi strani mi pa tudi ne bi bilo neljubo, če bi ob prihodu v Milan imela v bližini kakšnega znanca, tem bolj, ker nisem italijansčine niti besede razumela. Ker mu pa vzroka svojega potovanja kajpada nisem marala izdati, sem mu povedala, da v Italiji žive duše ne poznam, kar se pljuče tiče, sem rekla, se mi pa ni treba pritoževati. Namen mojega potovanja v Italijo je, da se naučim italijansčine.

Signor Avellone se je spet pogreznil v vneto razmišljanje.

— je med brati tehtala dobrih sto kil in je imela na rdeči svilnati bluzi masten madež. To sem ugotovila, ko sem v prisrčnem objemu za dalje časa obvisela na njenih prsih. Potem sva pa govorili in govorili, ne da bi bili druga drugo le besedico razumeli.

»Košček kruha« je sestajal iz neizogibne makaronske uvodne jedi, na razno pečene teletine, sedmih golobčkov, solat, štra, sadja, chantija in kave.

In zdaj vam bom nekaj predlagal, takšen nekako je bil smisel dolgega nagovora gospoda Avellona. »Moja žena je s tem popolnoma sporazumna. Pridite k nama, stanovali boste tu, jedli za najino skromno mizo in se boste tu počutili kakor doma. Zato boste pa nekoliko pomagali v pisarni, zlasti mi boste pisali nemška pisma. Dal vam bom sto lir plače; ko boste italijansčino vsaj toliko obvladali, da boste lahko sami opravljali pisarniška dela, vam bom pa zvišal. Veste, tudi to je, da nimava otrok; moja žena je strašno nesrečna od dolgočasje, kadar sem na potovanju. Ljubila vas bo kakor hčer...«

In tako dalje, kar do srca mi je šlo toliko ljubeznivosti. Kako plemeniti in dobri ljudje še žive na svetu!

Na pustni torek so si v raznih krajih izmislili razne šale, duhovite in manj duhovite. V Stuttgartu v Nemčiji so n. pr. letošnjega pusta praznovali v znamenju Abesinije

»Pridite vendar v Milano kaj k nam,« je potem prišel z izidom svojega razmišljanja na dan. »Moja žena bo neznansko srečna, če boste hoteli deliti z nama skromen košček kruha. Potem bomo že videli, morda nanese kakšno naključje, da pridete do službe. Govoril bom o tem s Piccino, tako je namreč moji ženi ime. Chi lo sa!«

Dal mi je posetnico in obljubil me mu, da bom res o priložnosti prišla k njemu na kos kruha.

Ko se je vlak ustavil v Milanu, me je signor Avellone spremlil do najbližnjega izvoška, se z njim domenil za stran voznine in ga rotil pri vseh svetnikih, da me zanesljivo pripelje na pravi naslov.

Moja prijateljica Hela me je že čakala. Služila je v gosposki patrijski hiši za vzgojiteljico in je izprosil pri svoji ljubeznivi gospodi, da lahko stanujem pri njih, dokler ne dobim službe. Upanje, da bi našla kaj drugega kakor službo otroške vzgojiteljice, je bilo pa zelo majhno, ker sem bila zlasti z jezikovnim znanjem zelo na slabem. Za vzgojiteljico sem pa čutila le malo veselja.

Tri dni po prihodu sem se spomnila svojega popotnega tovariša in sem ga sklenila obiskati. Iz previdnosti sem pa vseeno poprej še pogledala v adresar, in glej: res živi v Milanu neki trgovec z znankami Avellone.

Imel je ljubko stanovanje v večnadstropni hiši blizu Beneških vrat. Vrat je kakor vsi njegovi milanski tovariši ljubosumno nadziral vsakogar, kadar je prišel in odšel, in tako je tudi mene najprej natanko zaslišal zastran namena mojega obiska. Ker se pa zaradi neznanja jezika nisva mogla sporazumeti, je naposled skomignil z rameni in me spremlil v drugo nadstropje: tam me je pred stanovanjskim vrati gospoda Avellona prepustil njegovi služkinji.

Signor in signora Avellone sta me sprejela kakor ljubega starega znanca, ki se bo daljši odsotnosti vrne iz Amerike domov. Domačica — Piccina

Kajpada sem z veseljem pristala. Ogledala sem si ljubko sobico, kjer sem imela stanovati, in obljubila, da se že drugi dan priselim z vsem, kar imam.

Ko sem še vsa omamljena stopala po stopnicah nizzol, se je zdajci v meni oglasil neznan glas in mi čudno jasno dejal:

»V tej istoriji nekaj ni v redu!...«

Beži no: gola domišljija! Vesela naj bom, da imam tako srečo. Tako dobrih in prijaznih ljudi pač ne srečaš na vsakem koraku.

Že drugo jutro sem se preselila, popoldne sem pa še sedela pri delu. To se pravi, tipkala sem osem vrst dolgo pismo nekemu dunajskemu trgovcu z znankami. Kar mi je časa ostalo, sem se učila italijanske slovnice, risala možičke ali pa gledala skozi okno. Danes mi najbrže še priznajo, sem si dejala, zato bo jutri prav gotovo toliko več dela. Zvečer je signor Avellone odšel z doma in ostala sem s signoro sama. Najin razgovor je bil strašen.

Drugi dan popoldne sem po navodilih svojega šefa urejala znanke, popoldne sem se pa spet ukvarjala s slovnico.

»Dajte mi vendar kaj dela!« sem prosila svojega šefa. »Hotela bi se vam kako odolžiti za vso to ljubeznivost in prijaznost!«

»Ljubno dete, zastran tega si nikar ne razbijajte glave. Ko boste dobro obvladali italijansčino, me boste zastopali v trgovini, sprejemali boste stranke, obiskovali kupce in vodili knjigovodstvo. Ne bojte se, da vam bo kaj podarjeno — razen tega pa s spadalom zdaj k najini družini. S svojo ženo sem že govoril o tem, predstavljam vas bom najinim znancom za nečakino iz Nemčije; tam živi namreč sorodnica moje žene, neka sestra, ki je poročena z Nemcem. Tako je boljše, ker ni treba na dolgo in na široko razlagati. Saj veste, kakšni so ljudje...«

Dalje prihodnjič

Pri katerih boleznih se je pokazal Planinka čaj Mr. Bahovec zdravilnim?

Pri obolenju želodca, boleznih jeter in žolča, obolenju in lenivosti črevesja, hemoroidih (zlati žili), debelosti, ledvičnih boleznih, revmatizmu, gihtu in isijasu, pri glavobolu in migreni, pri ženskih boleznih in težavah za časa menstruacije, težavah v prehodnih letih, pri poopnevanju žil (arterioskleroz) in pri kožnih boleznih.

Zahtevajte v apotekah izrecno Planinka čaj Bahovec za Din 20 — Reg. S. 529/36

Južnoameriška republika Čile je izdala olimpijske znamke; z njih čistim izkupičkom bo poslala svoje sportnike na letošna berlinska olimpijada

Lepota, zdravie, dom

Rubrika za mladi in manj mladi ženski svet

Draga mamica, daj si dopovedati...

Oa boš zdrava in lepa

Preobračanje kozolcev

Vaja, ki vam jo bom danes popisala, je posebno priporočljiva za težke ljudi, za »hofrate« in »hofratovke«, za ljudi, ki dosti presede, in za dame, ki nosijo glavo zmerom pokoncu in si same sebe sploh ne znajo drugače predstavljati kakor v zelo navpičnem položaju.

1. vaja

Za preobračanje kozolcev naprej je najboljša, če si noge prekržiš v kolenih. Sedi torej, z nogami pod zadnjico, s koleno zelo narazen; nato se opri s obema dlanimi ob tla, in sicer tako, da položiš roke dokaj narazen in da se cele dlani dotikajo tal. Potlej se nagni naprej, dokler se s čelom ne dotakneš tal.

Zdaj je napočil velik trenutek: gre za to, da dvigneš zadnji del telesa, tako da bo počival hkratu na obeh lehteh in na tilniku; in potem se

počasi privzdiguje, tako da se prav na rahlo odriša s konci nog naprej. Prekopnila se boš kar sama od sebe, če vedela ne boš kdaj.

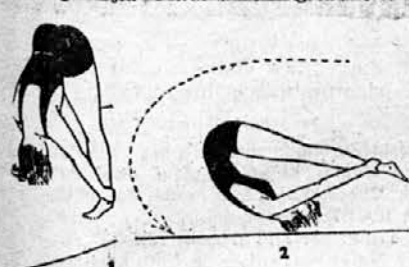
Pazi! Ne gre, da bi se bolj opirala na eno laketo kakor na drugo, drugače te kozolec vrže na stran in te bo utegnil vrat boleti. Tudi pazi na to, da se poslednji trenutek, preden se prekopneš, ne napraviš trde, zakaj to škoduje križnim mišicam.

Kakor hitro si napravila kozolec, se vrni v prvotno lego, to je, opri se spet ob tla s prekržanimi nogami in izrabi zalet, ki ti ga je dal prvi kozolec, za drugega in tretjega — in tako dalje, dokler ne »prekopneš« vse sobe.

2. vaja

Ko se boš z vsakodnevno vajo navadila lahkega prekopavanja, bi vajo lahko nekoliko stopnjevala. Toda za to drugo vajo ti priporočam mehka tla, kar lahko dosežeš s pomočjo prekršanih nog in se primi za oba gležnja. Glavo skloni globoko na

Pokonci stojec se skloni naprej, ne da bi upognila kolena; in se primi za oba gležnja. Glavo skloni globoko na

prsi in se spusti naprej: tilnik se sme tal komaj, komaj dotakniti, prevalliti se smeš tako rekoč samo na ramenih. Po preobrnitvi kozolca obsediš na tleh z nogami še zmerom iztegnjenimi in držeč gležnje z rokami.

Takšen kozolec zahteva pa že nekaj korajžje. Ne zapiraj oči, ko se prekopneš; ni škode, če si ogledaš svet tudi iz drugačne perspektive.

Irène Conseillère.

Da bo izbira na mizi

Meščanska kuhinja

Jedilni list za skromnejše razmere

Ponedeljek: Riževa juha, klavzenburško zelje.

Torek: Kruhova juha, marelična pogača.

Sreda: Goveja juha s kruhovimi cmoki, govedina s praženim krompirjem, mlečni hren.

Četrtek: Krompirjev narastek*, kompot s pчени pecivom*.

Petek: Zeliščni cmoki, krompirjevi valjančki z makom.

Sobota: Zelenjavna juha z zdrobom, hrenovke z ohrovtom, koruzni narastek*.

Nedelja: Lečna juha, Metternichovi zrezki s krompirjem, linska torta.

Jedilni list za premožnejše

Ponedeljek: Kostna juha z mozgovimi cmoki, bržola s sardelno polivko in praženim krompirjem.

Torek: Svinjski golaž z vodnimi cmoki, cvrte blazinice*.

Sreda: Zdrobova juha, govedina z jabolčnim hrenom, krompirjeva kaša, pomaranče.

Četrtek: Nadevana telečja jetra*, zdrobovi cmoki, biskvitna rolada.

Petek: Ohrovtova juha z rižem, krompirjevi zrezki, sirov zavitek.

Sobota: Krompirjeva juha z zelenjavo, naravni zrezki s špinačo in rezanci.

Nedelja: Špinačna juha, telečja obistna pečenka z rižem in grahovim pirejem, kavna torta.

Recepti za jedi

v jedilnih listih označene z *

Klavzenburško zelje

1 kg kislega zelja zmešamo z 1 pestjo moke, z 1 nastrgano čebulo in z 1 žlico masla. V pekačo polagamo na dno tenke rezine slanin, nanje pa zeljato mešanico, na zelje sesekljano svinjino, nanjo spet zelje in spet svinjino, dokler nam obojega ne zmanjka. Pripravljeno jed zalijemo s kozarcem vina in dolijemo toliko vode, da je vsa mešanica pokrita. Nato porinemo pokrito pekačo v pečnico in kuhamo jed 1 uro v pečnici. Potem obložimo zelje ob robu s 15 dkg narezane klobase, zalijemo s 1/4 l smetane in pečemo nepokrito dalje.

Marelična pogača

Iz 11 dkg masla (14 dkg presnega masla), 20 dkg moke, 3 rumenjakov, 10 dkg sladkorja in 2 dkg raztopljenega kvasa zgnemo testo. Ko je dobro vzhajalo, ga namažemo na dobro omaščeno in pomokano pločevinasto pekačo, povrhu ga pa obložimo s suhim marelicami, ki smo jih že prejšnji večer v vodi namočili. Pogačo pečemo v srednje vroči pečnici.

Mlečni hren

1/2 l mleka kuhamo na ognjišču. Od tega mleka vzamemo 2 žlici stran, ga ohladimo in vžvrkljamo vanj 2 dkg moke, potem pa to zmes zakuhamo v vrel mleko. Nato dodamo še 2 dkg sladkorja, malo soli in 2 dkg masla in mlečno omako na hitro prevremo. Preden omako serviramo, vmešamo vanjo za pest nastrganega hrena.

Krompirjev narastek

Nekoliko kuhane govedine zmeljemo na mlinčku in jo zmešamo z maslom in s kuhanim in na kocke zrezanim krompirjem. Majhno škatlico paradižnikove meze, 1/2 žlice paprike, nekoliko soli in prav malo limonovega soka vmešamo med meso in krompir, zalijemo s kozarcem mleka, ki smo vanj vžvrkljali žličko moke, in vse skupaj dobro premešamo. Tako pripravljeno mešanico denemo v omaščeno pudingov lik, pokapamo povrhu z raztopljenim maslom in pečemo pol ure v pečnici.

Pчени pecivo

13 dkg masla (17 dkg presnega masla) spenimo, potem pa vmešamo vanj 1 jajce, 1 zavitek vanilijevega sladkorja, 1/4 kg sladkorja v prahu, 7 dkg nastrganih lešnikov, 1/4 kg moke, 1/4 l mleka in 5 dkg omeščane čokolade. Iz tega dokaj mehkega testa pripravimo poljubne oblike na omaščeno in pomokano pločevinasto pekačo. Pecivo pečemo v zmerno vroči pečnici.

Zeliščni cmoki

1/2 kg zelenjave (vse vrste korenja, rdečo peso, zeleno, ohrovt, ohrovtove vršičke itd.) sesekljamo in skuhamo v slani vodi. (Vodo odcedimo v čist lonec, ker jo lahko porabimo drugi dan za juho.) Potem spenimo 3 rumenjake z 1 zvrhano žlico masla, dodamo 3 namočene in pretlačene žemlje, sol in poper, na koncu pa še 3 na kocke zrezane popražene žemlje, drobčin iz 3 žemelj, odcedeno zelenjavo, naposled pa še rahlo vmešamo trd sneg iz 3 beljakov. Vso to mešanico

Nikar se več ne muči. Delaj tako kakor delajo druge mamice, ki se tudi takrat, kadar perejo, ukvarjajo s svojimi otroci — vzemi za pranje Schichtov Radion!

Saj pere Schichtov Radion perilo brez vsakega truda! In kako preprosto je to: raztopi najprej Radion v mrzli vodi in ko raztopina sperilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato izperi perilo najprej v topli, potem pa v mrzli vodi — in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov RADION pere vse

53

položimo na moker prtič, jo stisnemo v prtiču v velik cmok, potem pa obešimo rahlo zavezan prtič s cmokom v slan krop in kuhamo 3/4 ure.

Koruzni narastek

1/2 l ostre koruzne moke (za polento) vkuhamo v 3/4 l vrelega in malo slane mleka. Ko se začne jed gostiti, primešamo 19 dkg sladkorja, malo vanilije, 5 dkg masla in prilijemo nekoliko ruma. To mešanico preložimo v omaščeno in pomokano pekačo in jo pečemo 1/2 ure v pečnici. K narastku serviramo pomarančni sok ali pa pogret ribezov sok.

Metternichovi zrezki s krompirjem

35 dkg teletine dvakrat premeljemo na mlinčku, sesekljamo še z nožem, potem mu pa primešamo 1 namočeno žemljo, žlico masla, sesekljan peteršilj, 1 jajce, sol in poper. Iz te zmesi napravimo majhne kolačke, ki jih dušimo na maslu in vodi v pokriti pekači. Potem poberemo hlebčke iz soka in jih postavimo na toplo. Soku prilijemo malo juhe ali vode in ko ta sok prevre, ga odlijemo 1/2 l visok lonec, dodamo kos masla, 2 rumenjake, limonov sok, sol, poper in nekoliko gorčice, potem pa stepemo to mešanico v loncu z vrel vodo, dokler se ne zgosti. Zgosteno polivko serviramo k zrezkom.

Cvrte blazinice

1/2 l moke, 6 dkg presnega masla, 1 rumenjak, 1 žlico sladkorja, 1 žlico ruma, ščepl soli in malo kislega mleka zgnemo v mehko testo. Testo mora 2 uri počivati. Potem ga zvaljamo za nožev hrbet debelo, izrežemo z nožem ali s koleškom trikotnike in jih spečemo v vroči masti lepo rumeno. Blazinice potresemo s sladkorjem, ali pa polijemo z malinovcem ali z ribezovim sokom.

Nadevana telečja jetra

Polovico telečjih jeter operemo in posušimo, odstranimo kože in zarežemo v jetra žakljč. Jetra popopravimo, jih nadenemo*, polijemo v kozici z vročo mastjo, pridenemo drobno nasekljano čebulo in postavimo kozico v pečnico. Kadar prične čebula rjaveti, zalijemo z vodo ali z juho, potem pa pečemo jetra 1 uro v pečnici. Med

* Nadev pripravimo iz drobno sesekljane kuhane slanin, drobčin, soli, popra, sesekljane zelene pečeteršilja, malo nastrgane čebule. Tej zmesi pridenemo toliko jajca, da se nadev sprime. Nadeva jetra zašijemo, vendar moramo globoko vbadati, ker se rada zatrgajo.

pečenjem odstranimo sproti preveč oprazene odpadke. Čez 1 uro polijemo jetra s smetano, ali pa s sladkim mlekom, ki smo v njem nekaj moke zvrkljali, in počakamo, da še omaka prevre. Potlej osolimo, popramo in k nemo nekaj kapljic limonovega soka v jed.

JETRNA JED

Okusna, poceni in zdrava večerja je jetrna jed; zlasti za doraščajočo mladino.

Velika deputacija kmetov pri ministrih radi „Bate“

Časniška poročila o protestnih zbiorih proti „Bat“ in zahteve čevljarjev, da se prepove prodaja „Bat“nih opankov so bila vzrok, da so se tudi kmetje začeli brigati za to stvar. Seveda, z čisto drugačnega gledišča. Te dni je prišla deputacija 29 kmetovalcev iz srezu Bijeljina in Zornik pod vodstvom narodnega poslanca g. Ljube Pantića, lekarnarja iz Bijeljine, ter obiskala vse ministre in tudi ministrskega predsednika.

Deputacija je ministrom predložila svoj težek položaj in siromaštvo, v katerem živi naš kmet vsled padca cen njegovih pridelkov in vsled nerazmerja cen industrijskih proizvodov. Prosili so vse ministre, če že ne morejo pomagati s tem, da se povišajo cene njihovim pridelkom in živini, da vsaj omogočijo, da se zamo-rejo za sebe in svoje družine preskrbeti s cenenimi industrijskimi izdelki in sploh blagom, ki ga kupujejo v mestu. Na vsak način pa, da preprečijo podražitev takega blaga in izdelkov z občinskimi trošarinami in podobno.

Njihovo predstavko, ki je tudi za nas zanimiva, prinašamo celo:

Gospodu

Dr. Milanu Stojadinoviću
Predsedniku Ministerskega Sveta
Beograd.

Gospod Minister Predsednik,

Več let beremo, kako neke gospodarske zbornice zahtevajo, da se prepove delo Tivarju, Sokotu, Ta-Ti, Bat'i in drugim, ker oni delajo cene-no. Citamo in uzaprepašeni smo, da so meščani, ki sede v teh zbornicah, tako slepi v lovu za dobičkom, da nastopajo celo proti cenenosti. Kolikor nam je znano, je državna politika vedno bila za cenenost. Sedaj zahtevajo oni celo zakon, da se kaznuje tisti, ki prodaja poceni. To je že zares velika državna kriza.

Nikdo z veseljem ne prodaja poceni, razen če mu gre to v račun. Poceni prodaja samo tisti, ki mora, to pa smo mi kmetovalci. Leta in leta darujemo naše delo meščanom, oni pa zahtevajo, da nam svoje blago prodajajo kar najdražje. Cela država vpije na ves glas, da so cene onega, kar prodaja kmet, tako padle, da se mu morajo brisati dolгови. Zakaj naj nam se brišejo dolгови, ko pa vendar lahko drago plačamo meščansko blago?

Mi kmetje nimamo gospodarske zbornice, torej ne spadamo v gospodarstvo. Toda vprašamo naše trinoge, s kakšno pravico sme manjšina meriti suknjo večini? Kaj nismo mi tisti, ki edino smemo govoriti, kaj nam treba in kaj je za nas dobro?

Naši nasprotniki so se zagnali proti sirovemu in gumijastemu opanku, ker »škoduje« kmetovem zdravju. Pobrigali smo se za narodno zdravje, imamo doktorje, brezplačno lekarno in brezplačno bolnico, manjkajo nam samo higijenične štiflete. Tudi brez meščanov vemo, da so škornji boljši kot čevlji, čevlji boljši kot usnjeni opanki, a ti zopet boljši kot sirovi. Toda oni nečejo vedeti, da so celo sirovi opanki boljši kot raztrgani, in ti boljši kot bosa noga. Nočejo vedeti, da je cena goveji živini petkrat padla,

da torej tudi za meščansko blago ne moremo več dati.

Brez denarja ni zdravja. Toda sedaj je bolj važna denarnica kot zdravje. Polovica naroda ni v stanu, da da več kot 30 dinarjev za obutev, za ta denar pa je mogoče dobiti samo gumaste opanke; ti so boljši kot vsaki čevlji. Pravijo, da se poti noga v njih. Mi sicer to ne vemo, toda tudi če bi tako bilo, je bolje, da so vlažne noge od potu kakor pa od brozge. Narodu preostaja ali gumijaste opanke, ali bosa noga.

Obtrtniki se varajo, ko mislijo, da bi njihovo blago bolje šlo, če bi se prepovedali sirovi in gumasti opanki. Nimamo denarja za dražjo obutev in nimamo.

Ne damo si predpisovati od meščanov, kaj bomo nosili, pa tudi če bi bilo zastoj. Še manj pa bomo dovolili, da se dvigajo cene onega, kar mi kupujemo ter se pri tem delajo obljube da se bo dvignila cena tega, kar mi prodajamo. To drugo je samo v Božjih rokah, toda ne pustimo, da bo ono prvo v peklenjskih!

Citamo, da je to tuj kapital, ki povzrokuje cenenost. Če je tako, hvala mu, ko sinovi našega naroda niso na to prišli. Pravijo, ne maramo ne Tato ne Bat'o. Toda mi Vam zopet pravimo, dajte nam samo poceni blago, pa naj ga dela kdor hoče, naj ga dela mačari država. Samo cen da nam ne dvigate in vržete v suženstvo milijone kmečkega naroda za račun meščanov! Dovolj smo mi pritegovali jermen, naj ga sedaj še oni malo! Toda mislimo, da jim še ni tako hudo.

Prosim Vas Gospod Ministerski Predsednik, pustite pri miru cenenost meščanskega blaga, kolikor jo še kaj je.

Bijeljina, 18. februarja 1936.

Podpisi okrog 200 kmečkih zadrug, občin, kmetov in delavcev.

Predstavka narodnih poslancev za „Bat“e

Povodom kampanje, ki se sistematično vodi proti Bat'i, je posetila skupina narodnih poslancev 25 po številu iz raznih političnih strank, večinoma kmetovalci, ministra trgovine in industrije g. dr. Milana Vrbanića, ter mu predala predstavko. V predstavi in v osebnem razgovoru so poslanci povdarjali, da se je treba Bat'i zahvaliti, da je velik del naroda danes obut, ki je sicer prej hodil bos. Bat'a je znižal cene obutvi za 50—70% in je njegov glavni konzument predvsem kmetovalec, kateremu je omogočil, da že za Din 29.— kupi par dobrih gumastih opankov. Poslanci so povdarili, da v naši državi še danes milijoni hodijo bosi in nedovoljno obuti, ter so zahtevali od ministra, da tudi s temi računa in ne dovoli nikakšne omejitve Bat'i ali podražitev njegovega blaga z občinskimi trošarinami kot najbolj nepravičnim načinom davka.

Najnovejša škotska

Škotka pride k sosedu. Ali mi lahko posodiš dva koščka sladkorja? Pravkar sem dobila nenapovedan obisk: dve dami sta prišli na čaj.

Nova španska vlada je izdala med prvimi odloki dekret o amnestiji političnih kaznjencev. Iz zaporov so izpustili okoli 30.000 ljudi, aretiranih večidel, ker so bili zapleteni v oktobrsko revolucijo leta 1934. Naša slika kaže enega izmed takih amnestirancev, ko veselo stopa v novo prostost.

Njena velika ljubezen

PO FRANCOŠČINI PRIREDIL B. P.

21. nadaljevanje

5

Priprave za odhod

Dala sem sporočiti Arturju Wintertonu, da me h kosilu ne bo. Nisem se več čutila tako močno, da bi prenesla še en tak razgovor v dvoje.

Ker sem se bila že trdno odločila, da čim prej zapustim to hišo, je pač najbolje, če se ognem sleherni možnosti novega razburiljivega nastopa.

On je rekel, da noče več trpeti zaradi mene, jaz pa nisem več čutila poguma, da bi vnovič doživela eno izmed tistih strašnih ur, kakršnih so bili polni najini razgovori zadnjih dni.

Posebno njegove blazne grožnje nisem marala več slišati — za nič na svetu ne.

Samomor? O, da, zmožen bi ga bil, iz kljubovalnosti in v trenutku razburjenja. A po hladnem premisleku? Ne, tega mu ne bi prisodila, toliko zdrava človeške pameti vendar še ima. Od besed do dejanja je dolga pot! In nekaj docela drugega je izvršiti neko dejanje, ali pa o njem govoriti — zlasti če naj to dejanje korenito iztrebi iz vrste živih.

Sicer pa: tudi če svojo grožnjo izvrši — ali naj bo to meni kaj mar? Ali me kaj veže na tega človeka?

Ali naj imam po njegovem nočnem prostaštvu sploh usmiljenje z njim? Ali sem mu mar kaj obljubila? In se na kakršenkoli način obvezala nasproti njemu?

Ne! Ničesar, prav ničesar nima v onoro svojim grožnjam, na prav nič se ne more naslanjati.

Niti pol ure ni trajalo, ko sem zbrala v kovčeg tistih par stvari, ki sem jih mislila vzeti s seboj. Vsega tega razkošja, ki me je moj mož obdal z njim, se pa nisem marala niti dotakniti.

Pregledala sem svojo dragotinsko skrinjico in prešela imetje v njej. Z zadoščanjem sem ugotovila, da ob odhodu ne bom nič bogatejša kakor takrat, ko sem prvič prestopila prag te hiše.

»Kaj boste mislili o meni, gospod Winterton, kadar se boste pozneje spomnili mojega kratkotrajnega bivanja pri vas? Ne vem... Eno je gotovo, in ponosna sem na to: nikoli mi mojega vedenja do vas ni narekoval denar. Potrudila sem se, da sem živela pri vas brez dobičkaželjivosti in brez pohlepa po gmotni koristi.

»Od vsega vašega bogastva mi ne ostane niti betvice: zapuščam vas prav tako siromašna, kakor sem prišla k vam.«

Še poslednjič sem se razgledala po sobi.

»Ali nisem ničesar pozabila?« Ne, saj ni nobena stvar v tej sobi moja, vse je last tistega, ki bežim od nje. In instinktivna poštenost mi brani, da bi se dotaknila česar koli iz rok njega, ki ga bo moj odhod tako v živo zadela...

Ob tej misli me je zbudilo v srcu. Zakaj, le zakaj me je Artur odbil od sebe z ono grožnjo! Nikar, Renata, močna bodi in ne daj se ugnati čustvom: saj ne bo izvršil svoje grožnje!

A če bi jo vendarle?

Uf, kako me je zazeblo ob tej misli!

All sem mar res že tako na koncu, da ne znam več trezno misliti?

»Pojdimo dalje! Kaj imam še vzeti s seboj?« Da, res, sliko svoje matere tamle nad poste-

ljo — saj je vendar ne bom tu pustila!

Ihtljaj me je stisnil za grlo, ko sem se spomnila ljubljene pokojnice.

»Ne, pustiti jo moram. Preveč slaven je podpis slikarja na tej miniaturni, preveč dragocena je slika, da bi jo smela vzeti s seboj...«

Solza se mi je utrlila v oči. »Zbogom, ljubljena mamica! Kaj ne, da me boš varovala, kamorkoli bom šla?« In varuj tudi njega, ko že ostaneš pod njegovo streho...

Zaihtela sem na glas.

»Zakaj mi je tako hudo pri srcu? Ali je mar res tako težko odhajati, ne da bi se človek ozrl nazaj?«

Še poslednjič sem objela z očmi predrago podobo, še poslednjič sem ji poslala poljub z roko. Zdelo se mi je, kakor da me gleda moja mati z neskončnim usmiljenjem; morala sem se s silo odtrgati od nje, drugače ne bi imela toliko moči, da bi prestopila prag te sobe.

Prišla sem v salon. Tudi tu je navalila name kopica spominov. Sredi vsega tega zlatega okrasja in deviške beline se je moja nekazna temna obleka zdela skoraj kakor madež na belem prtiču.

In tedaj sem se nehote spomnila onega dne, ko sem prvič stopila v ta salon v skromni obleki iz višnjeve volne; ali je potem čudno, da sem se sama sebi zdela nezaželena vsiljavka?

Prvi dan... to se pravi, prvi večer...

V drugo me je stisnilo za srce. Zakaj mi je vselej, kadar se spomnim Arturja Wintertona, tako hudo pri duši?

Prvi večer? Da sem tisti večer hotela ustreči njegovi želji, ali bi odhajala danes tako bedno sama in zapuščena? In snočnja strašna noč, ki je izkopala nepremostljiv prepad med nama — ali bi bila oni prvi dan tudi tako strašna? Ali ne bi bila morda celo sladka... polna dovoljene naslade?...

Da, če bi bila hotela!...

Toda ali je bil mar Winterton tisti prvi večer tudi res odkrit z menoj? Ali je bil sploh kdaj odkrit?

To vprašanje je razdražilo moj ponos. Ne, ne — proč moram odtod, proč!

»Naprej! Plašč, rokavice, torbica — še kaj? Ne, zdaj imam vse.«

Pobrala sem svoj kovčeg in pogumno krenila po stopnicah. Čudno tiho se mi je zdelo v hiši. Služničad je bila najbrže zbrana pri kosilu.

Moje korake je udušila debela preproga. Lahko bi bila odšla, ne da bi me bila živa duša slišala.

Tako naj bi odšla? Tako kakor hudodelka?!

Obstala sem.

S kovčegom v roki sem stala v predsobju, ne vedoč, kaj naj storim.

»Kakor hudodelka!«

Nehote so se mi oči ustavile na vratih Wintertonovega kabineta. Vedela sem, da je zdaj v svoji sobi.

»Misli! Bo, da nisem imela poguma in da sem zato zbežala tako na skrivaj!«

Ne, to ne; le razstanka sem se bala, dobro vedoč, da mu bo šel preveč do živga...

Takrat se je pa moj ponos postavil po robu.

»Ali naj se mar česa sramujem, da bi morala odhajati tako na skrivaj? Ne, ves svet naj ve,

da za zmerom zapuščam to hišo!«

In kakor da bi se bila bala, da se ne premislim, sem hlastno stopila naprej in pritisknila na kljuko.

Artur Winterton je pisal. Ob sumu odpirajočih se vrat se je ozrl. Najina pogleda sta se srečala in se zavrtala drug v drugega, kakor da bi se najini duši spoprijeli v dvoboju na življenje in smrt.

Ni se zganil, niti besedice ni rekel, in vendar sem vedela, da je razumel: napočila je usodna ura.

Vsa kri mu je izginila z obraza. Njegove oči so se razširile; mahoma sta jih obdala dva kolobarja kakor po neprespani noči, in obraz mu je razdejala neznan groza. Drugače je pa ostal nepremičen in hladen; da ni bilo te mrliške bledice in strahotno razširjenih oči, ne bi bila niti slutila, kaj se dogaja v njegovi duši.

Bilo mi je, kakor da stojim pred obojencem, ki sem mu s hladnim premislekom sama podpisala smrtno obsodbo.

Ta zavest me je presunila do dna duše. Kakor okamenela sem strmela vanj, ne da bi mogla odtrgati oči od njega. Gledala sem ga z očmi morilke, zakaj v

vzela v svojo morilsko roko bodalo in mu ga mirno in premišljeno zasadila v srce.

Strašni privid mi je toliko jasno stopil pred oči, da sem jih krčevito zatisnila, hoteč ga pregnati. Iz zadrgnjene grla se mi je utrgalo ječanje.

»Oh, ne, ne! Samo tega ne!«

Ali so me vročinski čuti varali? Zdelo se mi je, kakor da bi bila pridružen tožba odgovorila mojemu ihtljaju.

Ko sem čez nekaj trenutkov vnovič dvignila od groze razširjene oči k svojemu možu, me ni več gledal. Podprl si je bil obraz z roko in mračno strmel v tla. In ker me ni več gledal, sem lahko svobodneje zadihala.

Kako dolgo je trajal ta tesnobni molk? Ne vem; zdelo se mi je cela večnost.

Zdajci sem pa sunkoma vstala. Dovolj je teh muk; končati jim moram.

»Odhajam,« sem izdala.

Odtiral je pogled s tal in njegove oči so se spet z nemo otožnostjo uprle v moje.

»Odhajam,« sem ponovila.

Na njegovem trpinčenem obrazu se je zrcalila neizrekljiva tesnobnost. Nisem imela več moči: instinktivno sem iztegnila roko, kakor da bi hotela pregnati tragični privid.

»Odhajam... toda vrnila se bom...«

Odrešilne besede so se mi komaj slišno utrgale iz posušenih ust.

Vzlic temu jih je Artur čul, zakaj napetost na njegovem obrazu je popustila in mrtvaška bledica je za odtenek odnehala.

»Da... drevi bom že nazaj,« sem rekla že bolj s poudarkom.

In ko so bile te besede izgovorjene, se mi je zdelo, kakor da mi je kri laže zaplala po žilah. Njega sem rešila smrti, toda v življenje sem obudila sebe.

Iz njegovih ust prej ni bilo tožbe, ko je mislil, da ga bom za zmerom zapustila. Njegove roke se tudi zdaj niso razširile od sreče, ko je slišal upanja polne besede. Le v njegovih očeh, o čudo, v teh očeh, iznenada ozarjenih, sem uzrla vlažen lesk.

In ta solza, ki se mu je zalesketala na trepalnici, ta solza me je bolj pretresla kakor vse besede, ki bi mi jih bil rekel tisto minuto.

Nisem se mogla premagati: stopila sem k njemu, da bi bolj uživala srečo, ki sem mu jo prinesla.

»Vrnila se bom, zanesite se... Hotela sem brez slovesa oditi. A glejte: nisem mogla... In zdaj, ko sem vam hotela reči zbogom, ne morem.«

Spustila sem se na stol poleg pisalne mize in si pokrila glavo, da bi ne videl moje ganjenosti. Plaho me je prijel za roko.

»Drevi se boste vrnili... A jutri?« je tiho vprašal.

»Tudi jutri,« sem odgovorila prav tako tiho. »Kje naj vzamem toliko poguma, da bi odšla, ko mi pa vaša blazna grožnja leži ko mōra na duši!«

»A če ne bi bilo te... grožnje... ali bi lahko odšla?« je vprašal. Začutila sem, kako je roka, ki me je držala, zadrgetala.

»Mislim, da bi,« sem odgovorila in dvignila pogled k njemu. Najine oči so se srečale, toda v njegovih je gorel tako čuden ogenj, da sem vsa zmedena pobesila pogled.

Ali bi ga bila res lahko zapustila? Ali bi bila moja volja tako močna?

Obrnila sem se stran, zakaj postalo mi je težko pri srcu. Spomnila sem se, da je proti nekaterim stvarim človeška volja brez moči. Vseeno je, ali hočem ali ne: danes sem njegova, ne samo zaradi toliko mesecev bivanja pri njem; tudi zaradi... zaradi dogodkov prejšnje noči.

Takrat sem prvič v življenju začutila na svojih sključenih ramenih breme resničnega, neizprosne jarma — prvič v življenju sem se zavedela pravstostne vezi, ki sem jo do tistega trenutka tako srdito odklanjala...

6

Loža šte. 8

Minevali so dnevi, drug drugemu enaki... le manj mračni nemara.

Med mojim možem in menoj je prišlo do tihega sporazuma.

Instinktivna medsebojna nezaupljivost, ki naju je do takrat ločila, se je spremenila v iskreno tovarštvo: njegove oči me niso več izpraševale s tisto ostrostjo kakor nekoč, a tudi jaz nisem več iskala v sleherni njegovi besedi proti sebi naperjene sovražnosti.

Tako je zavladovalo v vseh naših dejanjih, kretnjah in besedah resnično premirje.

Zdaj ko sem ostala pri njem in s tem nemo priznala zakonitost najinega zakona, ki jo je moj mož tako neizprosno terjal od mene — zdaj torej ni bilo več vzroka za razprtije ne za nesoglasja. Nikdar več ni oporekal nobeni moji besedi; brez ugovora je sprejel vse, kar sem rekla ali storila. In priznati moram, da spričo tolikšne njegove spravljivosti tudi jaz nisem več čutila potrebe, da bi mu kljubovala kakor nekoč.

Nikoli nisva ne on ne jaz niti z besedico omenila najinih prejšnjih razprtij. Zdaj sem se vsaj upala smejati pred njim in mu povedati to ali ono drobno in nepomembno dogodivščino, ki se človeku takole pripete v hiši ali na cesti. Poslušal me je mirno in z zanimanjem in je tako le še spodbujal mojo zaupljivost. Ali je potem čudno, da sem ga pogosteje zalotila v svojih mislih kakor poprej?

Rekla sem, da je med mojim možem in menoj nastalo iskreno tovarštvo. Toda ta beseda ni dovolj točna in ne pokaže prav najinega tedanjega razmerja; pravilneje bi bilo, če bi rekla, da mi je od tistega trenutka, ko sem pristala, da останem za zmerom pri njem, Artur Winterton začel dvoriti v najpopolnejšem pomenu besede.

Sploetka nisem niti opazila njegove galantne pozornosti; šele s časom, ko sem videla, da njegova roka le predolgo moje ne izpušči ali da se mi njegova desnica le prevečkrat ovije okoli pasu — šele tedaj sem se s čudno sladko grozo zavedala, da drviva oba skup v prepad.

Humor

Jabolko ne pade daleč od drevesa
Sinčič gledališkega ravnatelja pride prvič iz šole domov.

»Kje si sedel v šoli?« ga vpraša oče.
»Parket, druga vrsta, številka 6, levo,« odgovori nadobudni sinko.

Iz otroških ust

Mala Jerica je morala paziti na mamino obleko, ki se je sušila v sobi pri peči. Čez nekaj časa je Jerica zaklicala mami v drugo sobo:
»Mama, ali smem zdaj obleko obrniti? Na eni strani je že čisto lepo rumeno zapečena.«

»Tako sem utrujena, otrok moj, da niti roke ne morem dvigniti.«

»O, ljuba mama, potem ti pa lahko povem, da mi je prej padla velika kristalna vaza iz rok.«

Mala Dragica vpraša mater, ko se pudra pred ogledalom:
»Kaj ne, mama, da se bom smela tudi jaz pudrati, ko bom velika, namesto, da bi se umivala?«

Profesorska

»Zakaj ste si, gospod profesor, napravili dva vozla na ovratnici?«
»Da bi se spomnil, da sem žepni robec pozabil doma.«

Čuden poklic

»Kaj je tvoj oče?«
»Bolani!«
»Bedak! Reci mi, kaj dela!«
»Kašlja!«
»A kadar je zdrav?«
»Potem ne kašlja!«
»Sveta nebesa! Vedel bi rad, kaj je tvoj oče, kadar ni bolan, ne kašlja in ne leži v postelji?«
»Takrat je zdrav!«

Pozna jo

Mati (mladem paru, ki se odpravljata na ženitovanjsko potovanje): »Vrnita se živa in zdrava!«
»In skupaj!« pripomni oče.

Bridka resnica

»Čudno! Nekaj pred oltarjem zamrznjenih besed — in človek je oženjen!«
»Da! In samo nekaj v snu izhlebjenih besed — in človek je ločen!«

Se ena profesorska

Profesor sedi že celo uro v kopalni kadi in globoko razmišlja:
»Tako dolgo že sedim tukaj, pa se nikakor ne morem spomniti, po kaj sem prav za prav prišel.«

V 24 URAH

barva, pliša in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetločrna srajca, ovrtnike, zaplestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

tisti tragični minuti me je z neizpodbitno gotovostjo obšlo spoznanje, da njegova grožnja ni bila prazna beseda, da bo z neizprosno gotovostjo storil, kar je rekel — storil tisti trenutek, ko bom zaprla za seboj vrata, ki sem se pravkar nanje naslanjala.

Da, groza tega spoznanja mi je razširila oči. Jaz, ki sem mislila, da sem nedolžna žrtev tega človeka, ga bom hladnokrvno poglala v smrt; ubila ga bom s svojim odhodom — tako za gotovo ga bom ubila, kakor če bi

Kini prinašajo

SOKOLSKI DOM SSKA
telefon 33-87

6. t. m. ob 20. uri in 8. t. m. ob 11. uri dopoldne
»WACHSMUSEUM«
Vstopnina Din 5.—
Od 7.—9. t. m.

»ZENIN V NEPRILIKU«
Adolf Wohlbrück in Renate Müller
Od 10.—12. t. m.

»AHASVER VEČNI ŽID«
Conrad Veidt
Predstave ob delavnikih ob 20. uri, v soboto ob 19. in 21. uri in ob nedeljah ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO MOSTE

V soboto 7. t. m. ob 20. uri, v nedeljo 8. t. m. ob 16. in 20. uri in v ponedeljek 9. t. m. ob 20. uri vesela opereta s preljubko Luise Ulrich in Paulom Hörbigerjem

»POVRATEK K SREČI«
In napeti cirkuski vefilim

»RDEČI VAGON«
Dodatki in cene običajne

KINO TALIJJA KRANJ

predvaja v soboto 7. t. m. ob 20.30 uri in v nedeljo 8. t. m. ob 16. in 18. in 20.30 uri dunajsko opereto
»HISICA V GRINZINGU«
V glavni vlogi naš rojak Svetislav Petrovič in priljubljena Gretl Theimer

ZVOČNI RADIO JESENICE

telefon int. 10
predvaja v petek dne 6. t. m. ob 20. uri, v soboto dne 7. t. m. ob 20. uri in v nedeljo dne 8. t. m. ob 15. in 20. uri vefilim

»PAT IN PATACHON KOT ČUVARJA MORALE«
Zadnji film teh dveh umetnikov

Dodatki: tuj kulturni film, domač kulturni film in Paramountov zvočni tednik

KINO ŠOSTANJ

V Soboto 7. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 8. t. m. ob 18. in 20. uri zvočni vefilim

»KLJUČ LJUBEZNI«
V glavnih vlogah: Gustav Diesel, Oskar Sima, Dorothea Wieck, Truss van Alten in Tibor von Halmay

Dodatek: nov tednik

KINO NADISAR TRŽIČ

predvaja v soboto 7. t. m. in v nedeljo 8. t. m. vefilim

»PRIPOVEDKE IZ WIENERWALDA«
V glavnih vlogah: Magda Schneider, Wolf-Albach Retty, Leo Slezak, Georg Aleksander in drugi prvostalni igralci

Predstave v soboto ob 20.15 uri, v nedeljo ob 16. in 18.30 in 20.30 uri

Pride: »PESEM NA VOLGI«

Marcel Allain in Pierre Souvestre:

Skrivnostni Fantomas

Detektivsko - kriminalni roman

FANTOMAS

Grofica Langrunka je naložila dva v kamini; nehoti so se gostje primaknili bliže k ognju. Netroj majcenih isker je zapraskelalo, kmalu je vzplamtel prijazen plamen in risal prešerno plesoče pramenčke po sobani.

Ze od pamtveka je sprejemala grofica v tistih desetih mesecih, ki jih je vsako leto prebivala na svojem gradu Beaulieuju, ob sredah nekaj prijateljev in dobrih znancev iz sosesnine. Ta večer so bili pri njej v gosteh: predsednik Bonnet, bivši sodni predstojnik, ki se je bil po vpokojitvi zabuhil na svojem majhnem posestvu ob meji saint-jaurijskega trga. Abbé Sicot, občinski župnik in hišni prijatelj, Baronica Vibrayška, mlada vdova, bogata in neodvisna. Zvečine se je mudila na potovanjih, po pariških salonih ali po gosposkih kopalščih, toda vselej, kadar je prišla za nekaj tednov na svoje posestvo, Quercelles, da se lahko, kakor je sama rekla, spočije med zelenjemo — je prav rada zabujala v prijetno družbo groficih prijateljev. Potlej sta bila v družbi še dva: groficiha nečakinja Tereza Avernois, ki ji je langrunka gospa po smrti njenih staršev nadomestovala mater, in Charles Rambert, prikupen mladenič kakšnih osemnajst let, ki je bil šele dva dni na gradu.

Okoli hišnih voglov je tutil hud zimski vihar svoje strahotne melodije. Zato je bila toliko prijetnejše poslušati brnenje samovarja, praskanje ognja v kamini in tu pa tam zvenketanje čajnega pladnja.

Charles Rambert je prekinil sanjavo tišino:

»Gospod predsednik, prejste ste omenili ime Fantomas — ali vam je kaj znano o tej skrivnostni osebi?«

Bonnet je za hip vprašujoče pogledal mladeža, moža, potlej je pa, obrnjen k družbi, dejal:

»Žive duše ni, ki bi pobliže poznala to pošast. Nemogoče je zvedeti kaj o njej. Včasih je Fantomas dobečena, celo znana oseba; potlej se zdi, da je ob istem času utelčen v dveh različnih individuih. Včasih počenja svoja zlodejstva sam, včasih spet s svojimi pomagači, povsod in nikjer, njegova senca plava nad najčudnejšimi in najskrivnostnejšimi hudodelstvi, njegove sledi je najti pri nesetih skrinjavah, ki jih dostoj še nihče ni razvozlah. Brez dvoma gre za človeško bitje — toda nihče vam ne more povedati, kdo je Fantomas, še manj bi ga utegnil kdo prijeti. In razen tega...«

»To je vendar strašno!« je pripomnila baronica Vibrayška z narejenim nasmeškom. Grofica Langrunka, ki ni bilo všeč, da posluša njena nečakinja ta pogovor, je porabila virzel v kinja ta pogovor, je porabila virzel v pogovoru, pa je poslala deklico s temi besedami vstran:

»Otroka, dolgočasila se bosta med nami starimi — rajši se razvedrita s partijo ping-ponga!«

Cepprav je bilo videti, da Charlesa Ramberta zadeva hudo zanima, je vendar vstal in s Terezo vred odšel iz sobe.

Baronica Vibrayška je spet povzela: »Toda, gospod predsednik, kaj vas je vendar napotilo, da omenjate tega Fantomasa v zvezi z izginitvijo lorda Belthama? Meni se zdi, da se nam zastran usode tega gospoda ni treba preveč vznemirjati. Me ženske že poznamo moške in vemo, kakšne utesnjenosti jih gospodi zagosti, in bržčas gre tudi v tem primeru za izginitev, ki jo bo prav lahko pojasnili!«

Grofica ji je z nasmeškom pritrdila, župnik je napravil pobožen obraz, predsednik Bonnet je pa nekam profosoraško odvrnil:

»Ne zamerite, tudi jaz bi se strinjal z vami, če bi ne šlo za neko čudno okoliščino, ki mora zbuditi naše zanimanje — in tudi sicer, saj še časnik 'La Capitale', ki sem vam iz njega prejeto nekoliko odlomkov prečital, omenja tisto okoliščino. Lady Belthamova se namreč spominja, da je prejel njen mož preden je odšel, da se ne vrne več, neko pismo, ki ji je ostalo zaradi nenavadne, popolnoma kvadratne oblike v spominu. Razen tega je opazila, da je bilo napisano z ne-navadno velikimi in krepkimi črkami. Pozneje je resda našla to pismo v miznici svoježa moža, vendar je bila skoraj vsa pisava izginila: le pri prav natankem opazovanju je bilo videti nekaj ostankov nekdajne pisave, in iz teh se je dalo sklepati, da je šlo za omenjeno pismo. Lady Belthamova bi se se ne bila preveč zanimala za to pisanje, če bi ne bilo dopisnik 'Capitale' naprotil, naj mu dovoli, da poprašuje za tisto črna na črno kriminalno policijo Juva. Gospod Juve se je katonak za to črno pismo prav živo zanimal, in tudi dopisniku ni zamerjal, da utegne biti v to zadevo zavzeten skrivnostni Fantomas. Saj men-

da veste, da je kriminalist Juve eden izmed najzagrizenjših Fantomasovih zasledovalcev; zaoblubil se je, da ga mora prijeti, in preži nanj z dušo in s telesom. Kakor je povedal časnikarju, misli, da je bila izginitev lorda Belthama samo zato vzprijazena, da bi Fantomas za njo laže skril kakšno hudodelstvo, ki ga je zakrivil!«

»Kakšni ljudje pa so to, ta lord in lady Belthamova?« je vprašala grofica. Baronica ji je odgovorila:

»Draga grofica, videti je, da živite tukajle kakor v samostanu! Lord in lady Belthamova sta v elegantni družbi dobro znana in priljubljena. Lord je bil nekoč na angleškem poslanstvu, kasneje je pa odšel v spremstvu svoje žene v kolonijo — in tam se je v najrazličnejših bojih prav posebno odlikoval; lady je bila ves ta čas vestna bolničarka in je sledila možu čez drn in strn. Ze dve leti zdaj v Parizu. Prav pogosto se n bila pri njima v gosteh; v Neuillyju na Seini, na Inkermannovem bulvarju stanujeta v prekrasni vili. Lady je duhovita ženska, visoka, plavalasa, zelo imenitna in povrh nenavadno zapeljiva — tisti nenavadni sex appeal severnjakinj je obdaja... Do srca me je ganila nesreča, ki ji grozi!«

»Upajmo, da se temne slutnje našega Bonnetja ne bodo uresničile!« je menila grofica Langrunka. »Bog naj usliši vašo željo!« je mimogrede zamrmral abbé Sicot, ki ga je že spanec premagoval.

Ura je bila deset. Gospa de Langrunka je poklicala svojo nečakinja:

»Čas je, da ležeš, draga moja!« Tereza se je poslovila od gostov. Abbé jo je očetoško objel in vprašal:

»Ali te bom jutri zjutraj ob sedmih videl pri maši, otrok moj?« Dekle se je obrnila h grofici in vprašala:

»Babica, ali ne bi smela zjutraj spremiti Charlesa na postajo? Vlak pride pet minut pred sedmo, potlej bi šla kar ob osmih k maši.«

Gospa de Langrunka se je trenutek obotavljala, potlej je pa dejala:

»Mislim, da bo Charlesu ljubše, če bo ob svidenju z očetom sam...« Toda Charles Rambert je ugovarjal:

»O, prepričan sem, da bo moj oče zelo vesel, če me bo ob prihoju videl skupaj z gospodično Terezo!«

»Na, če je tako, meni je prav!« Tereza, reči Dolbonu, naj ukaže zjutraj ob šestih zapretili:

»Prav, babica!« Ko sta mlada človeka odšla, je baronica pripomnila:

»Res, krasen par! Morda ju boste lepega dne poročili?« Gospa de Langrunka je zamahnila z roko:

»Za božji čas, kaj pa mislite? Tereza jih ima vendar komaj petnajst!« Kdo pa je ta Charles Rambert? se je vtaknil župnik v pogovor. »Pred-čerašnjim sem ga prvič tukajle videl, in če si še toliko belim glavo, se ga ne morem spomniti.«

Grofica se je nasmešnila: »Nu, to se vam itak ne bi bilo posrečilo, zakaj nikoli se niste bili seznanili z njim. Morda se boste spomnili, da sem že kdaj pripovedovala o nekem Etienneu Rambertu. Moj prijatelj iz mladih dni — in imenitni plesalec! Mnogo let nisem prav nič o njem slišala, nu, pred dvema letoma sem ga pa slučajno spet srečala v Parizu na neki dobrodušni prireditvi. Ubožec je mnogo hudega pretrpel. Pred dvajsetimi leti se je bil oženil — s prekrasno in prikupno deklico — toda kmalu mu je hudo zbolela. Zdi se mi, da je duševno bolna. Res je vsaj to, da jo je moral pred kratkim oddati v neko zdravilišče za živčno bolne. Taka reč mora biti pač strašna!«

»Ze, toda kako pride potem njegov sin v vašo hišo?« je vprašal Bonnet.

»Preprosta stvar: Etienne Rambert je od sile delaven človek, in kljub svojim šestim križem se še zmerom ukvarja s svojimi plantažami kavčuka, ki jih ima tam nekje v Kolumbiji; prav pogosto potuje tja. Charles Rambert je nedavno odšel iz Hamburga, kjer se je mudil v nekem zavodu, da se izpopolni v nemščini; njegov oče mi je pisal, da je oddal fantovo mater v zdravilišče — nu, pa sem pač Etienneu Rambertu, ki je moral zaradi nujnih opravkov odpotovati, svetovala, naj mi pošlje sina v goste, dokler se sam ne vrne v Pariz. Tako torej je prišel mladi Charles pred-čerašnjim semkaj. To je cela zgodba.«

»In gospod Etienne Rambert bo jutri prišel k vam?«

»Tako je, In...« V tistem trenutku je vstopil Charles. Bil je čeden fant, finih potez, svetlih in inteligentnih oči. Blizal se je skupini, malce nerodno, in vprašal:

»Nu, gospod predsednik?...« »Kaj bi radi, mladi mož?«

»A lako, nič več ne govorite o Fantomasu? Škoda. Zadeva je bila tako zanimiva...«

Bonnet je prav suho odgovoril: »Zame so hudodelstva vse prej ko zanimiva, gospod Rambert.«

Charles ni opazil ali pa ni hotel opaziti lahkega očitka v Bonnetovih besedah in je kar nadaljeval: »Nadve napeto se mi zdi dejstvo, da žive v naših časih še zmerom tako skrivnostni ljudje kakor Fantomas, da utegne en sam človek toliko hudodelstev početi, ne da bi ga policija zasledila; zmerom se nekje izmuzne iz mreže, v katero ga hočejo ujeti! Meni se zdi taka stvar nadve imenitna, še povedati ne morem, kako zelo...«

Bonnet, ki so ga te besede zadele v živo, ga je hladno prekinil, skoraj osorno:

»Mladi mož, rekel bi, da vaše čud-
daško navdušenje ni na mestu! —
Taki ste torej sadiji tako imeno-
vane moderne vzgoje,« je dejal Bonnet
obrnjen k Sicotu, »takšna je torej duš-
nost, ki jo vzgajajo v doraščajoči mla-
dini; časniki, literatura in kino delajo
vprav reklamo za hudodelstva!«

Toda, gospod predsednik,« je vztrajal Charles, »takšno je pač današnje življenje. Sami ste prejle poudarjali, kakšnega velikega pomena so hudo-
deleji v človeški družbi, in morda je
današnji dan to izrazitejšje kakor kdaj
prej: v prejšnjih časih so lahko pos-
tali ljudje, ki se niso mogli znajti
v tesnih meščanskih razmerah, ki so
bili preživljani, da bi se bili uklonili
postavam in redu, taki so torej lahko
postali pustolovci, osvajaalci, koloni-
zatorji; pogledajte si Kolumba, Corteza,
Cooka... Današnji dan nimajo taki
ljudje, taki doživljaj željni romantiki
druge poti kakor pot v hudodelstvo.
Saj vemo, da je med hudodelcem in
pesnikom v življenjski energiji v bi-
stvu samo ena razlika — prvi uresniči
to, kar drugi samo umetniško ustvar-
ja. In, bodimo odkriti, ali ne tiči mar
v slehernem izmed nas kos hudodel-
ca? Saj je že stari Plato dejal, da so
dobri samo oni, ki so zadovoljni s tem,
da smejo sanjati o tem, kar hudobneji
v resnici počno. In vi sami, gospod
predsednik, ste priznali...«

Bonnet ni mogel več zadrževati svo-
jega ogorčenja:

»Vi ste znoreli, mladenič, pošteno
znoreli! Morilce in roparje mečete s
poštenimi ljudmi in isti kos — ali nar-
ne morete več razlikovati med dobrim
in zlim?! Zagovarjate junake hudo-
delstva in bi jih radi kar na isto stopnjo
postavili z junaki, ki se z vsemi
sredstvi borijo zoper hudodelstvo, ki
tvegajo svoje življenje v obrambo člo-
veštva, zoper nesocialne in družbi so-
vražne elemente. Žalostni so ti vaši
nazori, ki nam jih...«

»Ne zamerite, da vas prekinem, to-
da pravkar ste sami rekli, da so ti
in oni — junaki!«

Bonnet je odgovoril samo z zamahom
roke, Charles je opazil, da je razvnel
s svojimi besedami samo nejevoljo in
ogorčenje. V zadregi je zamrmral:

»Prosim oprostjenja, vidim, da sem
predaleč zašel...«

Zaradi mučnega razpoloženja mu je
šnila kri v obraz, in Bonnet, ki je
bil po srečo dobrodušen in spravljiv
človek, ga je skušal izvleči iz zadrege:

»Preživo domišljijo imate, mladi
mož, vse preveč domišljije! Toda une-
sli se boste. Ko smo bili mi mladi,
tudi nismo tehtali vsake besede.«

Bilo je že pozno in razgovor je ne-
kam šepal; zato so se kmalu razšli.
Medtem ko se je baronica odpeljala
štiri kilometre daleč po cesti na svoje
posestvo, sta se Bonnet in Sicot od-
majala v starokopitni župnikovi koč-
ji v kakšnih tri sto metrov oddaljeni
Saint-Jaury, kjer sta oba stanovala.
Charles je spremljal grofico do nje-
nih soban in se je hotel pred vrati
posloviti, toda ga je ona povabila naj
vstopi:

»Pojdite z menoj, vzemite vendar
knjigo, ki sem vam jo obljubila; brž-
čas bo na mojem pisalniku. — Ne, tu
je ni, potlej sem jo gotovo zaklenila.«

»Toda, milostljiva, nočem vam biti
v nadlego...«

»Nikarite, saj moram še itak nekaj
poiskati v svojem pisalniku: pogledati
moram številke srečk, ki mi jih je
poslal vaš oče za Terezo. V posled-
njem časniku so izidi žrebanja.« Od-
klenila je predal. »To bi bilo imenitno,
če bi bila dekle zadela glavni dobiček,
kaki? To bi se ji pošteno prileglo!«

»Nu, mislim da!«

Grofica mu je z eno roko pomolila
obljubljeno knjigo, z drugo je pa raz-
prostrla pisane papirje:

»Tukajle so moje srečke! — Joj,
kako sem neumna! Zdaj si pa nisem
obdržala poslednje številke 'Capitale',
ki so v njej izidi žrebanja!«

»Samo trenutek, precej vam jo pri-
nesem!«

»Ne, ne, saj je ni več tu; saj veste,
sicer pa saj ne veste: gospod abbé si
je vsako sredo zvečer odnese, da pre-
čita politični članek prejšnjega tedna...
Nu, nič zato, saj je jutri še en dan.«

Prisrčno je ponudila Charlesu desni-
co: »Lahko noč!«

Charles Rambert dolgo ni mogel
zaspati, in še potem je bil njegov
spanec nemiren in sanje so ga mu-
čile. Videl je strašne prizore: umor
in beg, mučile so ga pošastne pojave,
Fantomas se mu je prikazal, zdaj kot
velikan z živalskim obrazom, z ogrom-
nim mišičevjem, groteskna prikazen
najnižkotnejše pokvarjenosti; zdaj kot
bledik aristokrat, slok in eleganten,
za črno krinko žareče oči, v roki
okrvavljen nož, grozljivo plavajoč nad
Parizom kakor šiba božja; potlej spet
bitje, ki se izgublja v rdeči megli, pri-
kazen... Čedalje bolj divje so sledile
slike slike, zbudil se je zdajci iz span-
ja in z izmučeno glavo je ležal na
pol buden, spet je zaspal in nove stra-
hote so ga mučile v snu. Zdajci se mu
je zdelo, da sliši pokanje, zamolklo
sumenje... potem mu zaveje hladni pih
čez obraz... zdajci sliši od daleč čudne
glasove...

Na koncu se je zbudil ves prepoten.
Sedel je na postelji, njegove mišice
so bile napete, krčevito in opreznije
je prislusnil v noč.

Ura je bila štiri.

II

IN ZJUTRAJ...

Ko se je Etienne Rambert prepri-
čal, da je njegova prtljaga na postaji
Beaulieu pravilno odpravljena v Ver-
rières, je počasi krenil k blagajni, in
nosac, ki mu je nosil kovčeg, mu je
uslužno sledil, nadejajoč se mastne
napitnine. Rambert si je kupil vozov-
nico prvega razreda, pri časopisnih
stojnici si je nabral kup ilustrovanih
časopisov in magazinov, potlej se je
pa obrnil k nosaču, rekoč:

»K vakuu proti Luchonu! Kar pred
menoj pojditel!«

»K brzemu vakuu?«

»Ne, k osebnemu!«

Nosac je začudeno vprašal:

»Ali se vozite rajši spredaj ali za-
daj?«

»Rajši na koncu vakuu.«

»Prvi razred, kajne?«

»Da.«

Nosac je za hip odložil težak ročni
kovčeg in pojasnjeval:

»Hm, toda pri osebnem vakuu sta
samo dva prva razreda, in še ta dva
sta v sredini.«

**Hrapavost
in rdečica
izgine
ELIDA**

KREMA IDEAL

»Nu, upajmo, da sta prehodna vo-
zova?«

»Da, da! Od Pariza sem na glavnih
proгах menda ni več starih, zlasti
vagonov prvega razreda ne.«

Nosac si je spet oprtal kovčeg in se
ročno izmuznil skozi gnečo, da je mor-
al Rambert pošteno paziti, če ga ni
hotel izgubiti iz oči. Na levi strani
hodnika je stal vlak proti Juvisyju, na
desni vlak proti Luchonu. Tamkaj je
odločil nosac kovčeg na spodnjo stop-
nico voza.

»Pa je to tudi pravi vlak proti Lu-
chonu?« je vprašal Rambert.

»Kakopak, gospod... Ze osem let
služim na tej postaji! Tale vlak je
osebni vlak Brives-Luchon, na oni
strani pa predmestni vlak proti Ju-
visyju.«

»Nu, prav!«

»Vstopite kar v ta voz, popolnoma
prazen je še, pa si boste lahko po-
iskali udoben oddelek.«

Komaj je Rambert vstopil, je že
prišel uslužen sprevodnik in ga vpra-
šal:

»Gospod potuje z osebnim vlakom
ob 20.50?«

»Da. Zakaj vprašate?«

»Ker se marsikakšen potnik, ki je
namenjen z brzovlakom ob 20.45, po-
motoma zaleti na osebni vlak, in je
potem kakopak razkačen ko ris, ko
opazi pomoto.«

Se medtem ko je sprevodnik govo-
ril, je zagrabil kovčeg, ki ga je molil
nosac Rambertu skozi okno. Zadovolj-
no se je namuznil, ko je videl kako
mastno napitnino je potnik odšel no-
saču. Pojasnjeval je dalje, medtem ko
je nesel kovčeg v oddelek:

»Brzi vlak je namreč več ko tri ure
prej v Luchonu. S sosednega tira od-
pelje, zato se tako rado zgodi, da
ljudje v napačni vlak vstopajo. Tamle
na sosedni progi ga vidite...« Pokazal
je skozi okno, odkoder je bilo videti
pripravljeni brzi vlak. »Sicer pa, če
vas je volja, še lahko zmerom pre-
stopite v brzi vlak; še utegnetel!«

Rambert se je sekundo pomisljal,
potem je pa odklonil nasvet:

»Ne, rajši se bom peljal z osebnim.
Če se vozim z brzim, moram že v Bri-
vesu izstopiti, od onod imam pa še
dvajset kilometrov do Saint-Jaurya,
kamor sem namenjen. Z osebnim se
popeljem do Verrières, tam mi je
bliže. Pa tudi sicer, brzovlak sem, naj
me jutri zjutraj v Verrièresu pričaku-
jejo...«

Stopil je na hodnik, in se prepričal,
da so vsi ostali oddelki še popolnoma
prazni, potlej je dejal sprevodniku, ki
mu je sledil za petami:

»Čujte, pošteno truden sem in rad
bi prespal noč; kakopak, najraši bi
bil sam... kje neki bi najbolj nemo-
teno spal?«

Sprevodnik ga je takoj razumel:

»Prosim vas, ostanite kar tu — če
zdaj takoj zastrete okna, bom že dru-
ge potnike drugam slalil!«

»Prav, prav! Torej lahko še, preden
bo vlak potegnil, v miru pokadam svo-
jo smotko in se potem udobno zlek-
nem. Brž, še nekaj: ali bi bili tako
prijazni, da bi me jutri zjutraj še o
pravem času zbudili, da bi lahko brez
gledalca izstopil v Verrièresu? Zelo
trdno namreč spim, in lahko bi se
zgodilo, da bi zaspal.«

Sprevodnik se je priklonil:

»Gospod je lahko prepričan, da bom
vse storil, kakor mi je naročeno.«

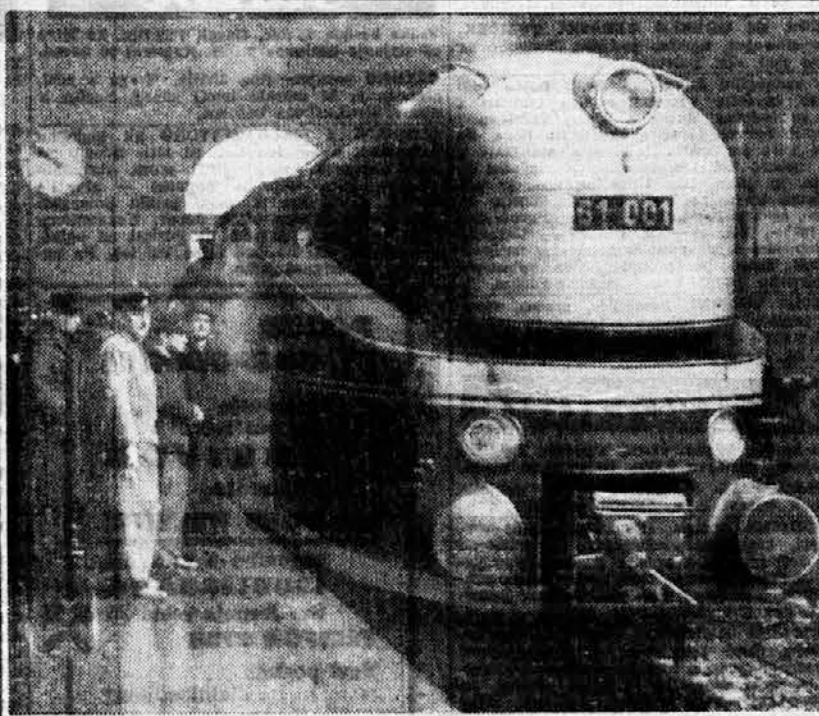
»Torej se lahko zanesem na vas?«

»Kakopak!«

Z bankovcem je podkrepil Rambert
svojo prošnjo, sprevodnik se je še
globlje priklonil in izginil. Rambert
je skrbno zagnil zavese na vratih,
zasenčil luč, odprl okno in opazoval
oba oddelka brzega vakuu, ki sta bila
prav njegovemu nasproti na sosednem
tiru. Ljudi je bilo prav malo, in Ram-
bert je lahko upal, da se bo z oseb-
nim vlakom proti Luchonu peljal še
manj ljudi: torej bo ostal v svojem
oddelku res nemoten.

Iz sosednega železniškega hodnika,
ki ga je Rambert lahko opazoval skozi
okna brzega vakuu, si slišal običaj-
no vpitje: Smotke! Cigarete! — In

Nadaljevanje na 8. str.

175 km hitrosti na uro je dosegel vlak z novo, moderno parno lokomotivo na progi iz Ber-
lina v Hamburg. Posebnost nove lokomotive je v tem, da lahke enake vozi v obeh smereh
in je torej na postajah ni treba obračati

Za pomlad

129:-

69:-

45:-

79:-

Matka

ne pozabi! Teto Matildo mi pozdravi! — Pa gotovo piši, koj ko dopotuje! — Časniki! Popotno čtivo! — Prosim izvolite sesti! — Da ne pozabim, to sem ti še hotel reči... — Cokolada, sladkorčki! — Da mi boš priden, čuješ! — Pivo! — Nazaj, prosim! Na svidenje! — Nazaj, prosim! — Pazi na stvari! Ne pozabi mi dežnika! — Zvižg odpravnik vlakov, precej na to rezeček žvižg lokomotive — počasen, čedalje nageljši ropot koles. Na svidenje! — Na svidenje, mama! — Na svidenje! ...

V pozdrav vihrajoči robei so ostali na železniškem hodniku in kmalu nato je zavil brzi vlak v zvezni predor med postajama Orsay in Orléans...

Medtem je uradoval sprevednik osebnega vlaka in je srečno odbil vse potnike, ki so se hoteli zaleteti v Rambertov odtelček, ponavljaje venomer: Zal rezervirano!

Charles Rambert je pravkar končal svojo jutranjo toaletto, ko je rahlo potrkalo na vrata.

»Tri četrti na šest je, gospod Charles, zadnji čas, da vstanete!«

»Sem že pokoncu, Tereza! Čez dve minuti sem gotov.«

»Sment, vstali ste že? Nu, čestitam! Počakam vas v jedilnici!« je zaklicala Tereza skozi vrata.

»Prav!«

Zajtrk je bil že na mizi, ko je Charles nekaj minut kasneje stopil v jedilnico.

»Hitro pojejva,« je menila Tereza,

in če vam je všeč, jo mahniva kar peš na postajo. Ste zadovoljni? Takšen kratek sprehod v jutranjem mrazu naju bo osvežil.«

»Da, vsaj predramila se bova pošteno,« je odgovoril Charles, ki se je še ves dremoten vsedel poleg Tereze.

»Kaj vas je pa tako zgodaj spravilo na noge — še snoči ste se tako bali, da bi utegnili zaspati?«

»Ph, vstajanje mi danes ni delalo nobenih preglavic, prav nemirno sem spal, in sam ne vem kolikokrat sem se prebudil.«

»Tak, saj sem vam snoči obljubila,

da vas bom dovolj zgodaj zbudila. Brez skrbi bi bili lahko spali!«

»Saj ni to — vso noč sem bil tako živčen, misel na svidenje z očetom me je tako vznemirjala...«

Ko sta pozajtrkovala, je Tereza vstala, rekoč:

»Gredva?«

»Pojdiva!«

Odšla sta po stopnicah na grajski vrh. Deklica si je ogrnila topel kožuh — srčkana je bila videti, ko je tako navdušeno in globoko vdihavala sveži jutranji zrak.

»Za vse na svetu grem rada tako zgodaj na sprehod,« je dejala.

Charles je odkrito priznal:

»Nu, jaz nisem nič preveč navdušen... Kar tako sredi noči — in še ta leden mraz. Brrr!«

»Pa vas menda ni strah?«

»Strah?! Kaj vam pa pride na um, Tereza? Zato se mi ne da, ker je tak hud mraz, samo zato ne grem rad tako zgodaj iz hiše.«

Sla sta mimo pristave proti cesti. Pri hlevih sta srečala kočijaža, ki je pravkar vlekel kočijo iz kolnice.

MALI OGLASI

Male oglase socialnega značaja računamo po 25 par za besedo, trgovske in podobne pa po 50 par za besedo. Preklic in trgovsko-obrtniški oglasi, ki nimajo prodajnega značaja, stanejo po 1 Din za besedo. — Za vsak mali oglas je treba še posebej plačati davek v znesku 1'50 Din. Kdor želi odgovor, dostavo po pošti ali če ima oglas šifro, mora doplačati še 3 Din. — Mali oglasi se plačajo vedno vnaprej, in sicer po poštni nakaznici, po poštni poloznici na ček, račun »Družinski tedenik« uprava, Ljubljana 15.393, ali pa v znakah obenem z naročilom.

Prodajam

Vsaka beseda 25 ali 50 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

MOŠKO KOLO dobro ohranjeno napredaj. Poizve se v upravi »Družinskega tedenika«.

GLOBOK IN UDOBEN OTROŠKI VOZIČEK, dobro ohranjen, ugodno prodam. Ponudbe na upravo pod »Za gotovino«.

Tako zadovoljni kakor so drugi boste tudi vi, če naročite prvovrstno uro budilko s sliko prečudne Marije v Brezji. Izdelava v naravnih barvah je tako okusna in ljuba, da bi že zato ne smela taku ura manjkati v prav nobeni hiši. Še posebna privlačnost je Marija, ki gleda iz Gori na nas, ki prikazuje njene tolažbe. Ure so okusno izdelane, so trpežne in zelo poceni. Prvovrstna Din 107.—, Din 95.— in Din 87.—. Naročite po dopisnici z navedbo natančnega naslova. Pošljem tudi po povzetju. Še priporočila zdravko Rant, urar, Jesenice-Fužine.

OTROŠKI VOZIČKI, posteljice, mizice, ograje, trčilniki itd., solidno izdelano in poceni pri S. Rebolj & drug, Ljubljana, Gospodarska cesta 13, Kolizej.

Dopisovanje

Vsaka beseda 25 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

LJUBEZEN IN PRIJATELJSTVO dvignite pismo v upravi lista. Iskren prijatelj.

GOSPODIČNA, mlada, simpatična, čiste preteklosti, trgovsko naobrazena s primerno doto, želi resnega znanja in inteligentnega gospodarskega srca; radi pomolanjkanja znanja. Slika zaželjena. Prednost državnim namestnicem. Ponudbe pod »Srečen zakon«.

GOSPODIČNA Z DEŽELE, pridna, z meščanskim šolom, čiste preteklosti, s premoženjem, želi resnega znanja v svrhu življenja z gospodom v državni službi. Cenjene dopise na upravo »Družinskega tedenika« pod šifro »Staljerka 23«.

AKO SE HOČETE ZNEHANITI ali poročiti — dobiti bogatega ženina ali nevesto — pišite na: Klančnik, Mojstrana.

DAMA, SREDNJIH LET, samostojna, išče primerne boljše družbe za izprehode, izlete, posejanje kavarn itd. Ponudbe na oglasni odtelček »Družinskega tedenika« pod »Neanonimno«.

LJUBITELJ NARAVE in domačega ogajišča išče iskreno prijateljico, gospodično, gospo ali ločenko. Dopise pod »Ljubezen in prijateljstvo« na upravo lista.

KATERO SRČKANO, SIMPATIČNO DEKLE želi prijateljstva inteligentnega fanta? Cenj. dopise prosim na upravo pod »Lepši dnevi«.

KATERI ZNAČAJNI MLADENEC čedne zunanosti z eksistenco želj resnega znanja z verno mladenko prijetne zunanosti, mirno in dobro srčno. Dopise pod značko »Želim blage duše«.

DOPISOVATI ŽELIM z inteligentnim gospodom srednjih let. Cenjene ponudbe na upravo »Družinskega tedenika« pod šifro »Razvedriloc«.

Službe

Vsaka beseda 25 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

UČENKO sprejme fina šivilja. Hrana v hiši, stanovanje bi morala imeti zunan. Naslov v upravi Družinskega tedenika.

GLOVEKA Z MALO MATURO ali podobno izobrazbo, z ne več kot 20 leti, iščemo za tožak trgovski posel. Biti mora skromnih staršev, poln volje in poguma — skratka človek, ki si zna v vsaki priliki pomagati in ki si je že sam služil denar. Neanonimno ponudbe, pisane z roko, je poslati na oglasni odtelček »D. t.« pod šifro »20 let. Na ponudbe ne odgovarjamo«.

POZOR GOSPODINJE!

Najceneje ste postreženi s **KURIVOM** pri trdku **RUDOLF VELEPIC**

trgovina s kurivom **LJUBLJANA VII.** Sv. Jerneja cesta 25

TELEFON 2708 Prvi poskus stalni odjem!

ADVOKATSKA URADNICA, samostojna moč, z letno prakso, izborna stenografinja in strojepiska, zmožna slovenske in srbohrvatske korespondence, knjigovodstva in vseh drugih pisarniških del, išče primerne službe. Gre tudi v Zagreb ali Beograd. Ponudbe na upravo »Družinskega tedenika« pod »Vestnas«.

17LETNO DEKLE s 3 razredi meščanske šole gre k otrokom kamorkoli. Nastopi takoj. Naslov pove uprava.

15letna deklica poštenih staršev se želi učiti šivanja. Gre tudi na deželo. Naslov se izve v upravi »Družinskega tedenika«.

PRODAJALKA MEŠANE STROKE, tudi železnice, pridna in poštena, išče službo. Gre kamorkoli tudi v pomoč gospodinji. Dopise prosim na upravo pod šifro »Resnost 220«.

Stanovanje

Vsaka beseda 25 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

ENOSOBNO STANOVANJE za dve osebi — oddam. Dolenjska cesta št. 81.

Kupim

Vsaka beseda 25 ali 50 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

ANGLEŠKI KLOSET, rabljen, vendar dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z navedbo cene pod »W. C.« na upravo lista.

OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK, praktičen in zložitljiv, dobro ohranjen, kupim za gotovino ali pa dam v zameno zanj globok udoben otroški voziček. Ponudbe na upravo pod »Fantičke«.

HRANILNO KNJIZICO Prve Hrvatske Ste. dionice, originalno, v znesku Din 1.000.— do 2.000.—, kupim. Ponudbe na upravo »Samo originalna knjizica«.

Kozmetika

Vsaka beseda 25 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

BARVANJE LAS ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zagotovljena. 1 garnitura z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

IZPADANJE LAS IN PRHLJAJ prepreči samo znano sredstvo Voda iz kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

ESENCA IZ KOPRIV je že davno preizkušeno najboljšo in najzanesljivejšo sredstvo proti prhljaju in izpadanju las. Slabi in zanemarjeni lasje dobe v najkrajšem času mladostno bujnost in lesk. Steklenica z navodilom Din 30.—. Naroča se pri Nobilior-parfumeriji, Zagreb, Ilica 34.

Poravnajte naročnino!

Vsega v izobilju

za malo denarja v veliki izbiri zimskih sukenj, hubertusov, pumparic, perila itd. pri

PRESKERJU, Ljubljana Sv. Petra cesta 14

Negužite svoje noge

Največji napor pri Vašem vsakdanjem opravilu morajo prenašati Vaše noge.

Zdrave noge so pogoj za uspešno delo. Ne zanemarjajte svojih nog, da boste tudi v pozni starosti lahko hodili brez palice.

Posvetite jim vsaj toliko pažnje kot ostalim delom telesa.

Obiščite našo pedikuro

V posebej za to pripravljeni koppel Vam osvežimo noge. Odstranimo brez bolečin kurja očesa in debelo kožo.

Postrizemo Vam zarastle nohte.

Pedikiranje stane Din 6.—. Proti utrujenosti in za boljšo cirkulacijo krvi Vam priporočamo strokovnjaško masiranje nog.

Masaža nog stane Din 4.—. Posetite nas, prepričajte se sami!

Matka Ljubljana, Selenburgova 7

HERSAN CAJ

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev raznih zelišč se dobi, ako se uživa „HERSAN CAJ“ mešanica posebnih zdravilnih zelišč po sestavi zdravnika R.W. Pearsona, zdravnika šefa v Bengaliji (Angleška Indija).

Po večletnih izkušnjah je neovrgljivo dokazana velika vrednost „HERSAN CAJA“ in to z nedvomnim uspehom pri obolenjih zaradi poapnenja žil, pritiska krvi, pri ženskih boleznih, pri menstruaciji (menjanju mesečnega perila), migreni, revmatizmu, obolenju obisti, jeter, motnjah v želodcu, zastrupljenju, zapeki, protinu (giht), črevesnih boleznih, hemoroidih, zgagi in pri čezmernem odebelenju. „Hersan čaj“ se dobiva v vseh lekarnah. Poučno knjižico in vzorec Vam pošlje zastoj:

„RADIOŠAN“, Zagreb
Dukljaninova 1

Reg. S. št. 14001 z dne 6. VI. 1934.